

Георги Коновски
С храна си живял

ГЕОРГИ КОНОВСКИ С ХРАНА СИ ЖИВЯЛ

chitanka.info

1.

Плъхът беше прекрасен — едър, сочен, ухаещ на храна. Двадесет чифта очи хищно се бяха вперили в бляскавите капчици мазнина, избиваща през пукнатините в препечената кожа. Дори той изглеждаше доволен — поне муцуната му беше широко озъбена, като странна гротескна скулптура в древен храм...

Йоан бавно се надигна от металния съд, служещ му за стол, легло, трон и каквото още може да се сети човек. Кимна на Драко. Оня се наведе и започна да вади изпод капака днешните добиви. Няколко зелени ябълки, връзка неузряло още жито, корени, съдина с бръмбари и личинки, червеи и охлюви, а накрая тържествено извлече две риби колкото педя и цяла дива кокошка.

Групата зашумя. Виждаше се как някои не издържат и се облизват, а други започнаха да стенат като че пак са хванали жени в Зоната.

Да, денят беше беден. Намериха нещичко в района, но... Йоан беше забранил да излизат зад реката или да минават през бившия парк, сега превърнал се в гора. Вчера Драко му докладва, че е забелязал там огромни тъмни фигури. Неясни, но страшни. И двамата се замислиха — дали черните маймуни не са стигнали вече тук?

Иначе наблизко опасни групи нямаше. Десетина души се криеха в канализацията, но излизаха рядко, преживяваха с каквото намерят там. А и май бяха успели да проникнат в мазетата на бившия мол, където се съхраняваха все още консерви. Стари, стари... Но гладът...

Наблизко се намираха и няколко села. Хората се опитваха да заживеят както преди. Обработваха земята, събираха се в селища. При това укрепени селища — с високи дървени огради, с охрана.

Но това само затрудняваше нападателите, не спасяваше обречените...

Драко бързо оскуба кокошката. Отдавна забравила за домашно отглеждане, сама научила се някак си да се храни и оцелява, тя беше мършава, но в очите на мъжете изглеждаше по-скъпа от диаманти.

Много по-скъпа — с кокошката можеше да се преживее дори два дни, а камъните... Какво ще ги правиш? Те за ядене не ставаха. Блестят — ами да си блестят...

Това бяха двете ценни стоки в новия свят — храната и оръжието. Групата на Йоан беше нелошо въоръжена — имаха остри режещи предмети за убийство: ножове, саби, мечове, копия, даже една алебарда.

Освен това трима носеха лъкове и умееха сносно да поразяват цел на 30–40 метра.

А имаха и огнестрелни оръжия. Няколко ловни пушки, бойни карабини, пистолети, дори три автомата...

Но бяха зле с боеприпасите. И основната задача, поставяна през последните дни пред групите, отиващи на лов, беше да се намерят оръжия, боеприпаси... Или поне се открият места, където има подобни...

Йоан започна да разпределя храната. Накъса кокошката на парчета. На едни месо, на други главата, на трети червата. Протести или мрънкания нямаше. До ръката на вожда лежеше тежката палица, а всички знаеха как бързо си служи с нея той...

А и беше справедливо по-лошата храна да получат онези, които днес не са се постарали достатъчно. Или просто не им вървеше. За изминалите години хората бяха разбрали, че най-важното за оцеляването са инстинктите и късметът. Останалото... То не се ядеше...

Плъхът също стана на парченца. Но неговата глава беше предпочитана вкуснотийка. Почти изпеченият мозък, езикът, та дори големите блестящи очи си бяха деликатес.

Разбира се, никой не вдигна поглед към металния съд, върху който Йоан слагаше поред ябълка, корени, малко зърно, птиче бутче, парче от гърдите на плъха. Нито пък попита защо Драко получава цяла шепа храна — въпреки че този ден не беше на лов, а от зори изчезна нейде извън Зоната.

Практически вечеря като такава в групата нямаше. Просто храната твърде бързо изчезваше в зиналите полубеззъби уста. Ако на брадите се закачаше трошичка дори, тя биваше внимателно изтръсквана в шепа и погълната. Друго ядене до следващата вечер нямаше.

Освен... Освен, ако някой успееше да попадне на нещо за насищане на глада и скришом го излапваше. Но това беше рисковано — всеки следеше другите да не получат повече храна. И всеки разбираше, че от мястото му в йерархията на групата зависеше временното утоляване на глада. Поне за малко...

Никой не гарантираше оцеляването — навън имаше прекалено много други гладни. И хора, и зверове. Но докато хората тепърва се учеха да оцеляват в новата джунгла, хищниците просто бяха свикнали със средата и сега дебнеха отвред — от порутени сгради, от канализацията, от някогашните цъфтящи паркове и градини...

Налагаше се хората да се обединяват в групи. Кое то ги правеше по-внимателни и по-силни. Обаче поставяше проблема за изхранването.

Групата на Йоан в един момент беше над сто човека. Имаше и жени — цели семейства все още бродеха заедно. После настъпи просветлението — човек трябва да живее в общество, но най-добре оцелява сам.

И групата постепенно се сви до тридесет мъже. Силни, смели, жестоки, безразсъдни в боя и много внимателни в битието.

Деца? Защо?

Жени? Да, трябваха. Но имаше как да се намерят. За малко. Защо да ги хранят, когато бяха тежест? Привързаност, емоции, отклоняване от групата...

И затова битието им беше простичко — убивай, яж, оцелявай. Нормално в това време битие...

Кое то се свиваше също. Изчезнаха нейде в миналото ненужни за новия свят привички. Надали някой можеше да изсвири поне с уста някаква мелодия, смях се чуваше само, когато се чешеха и доволни ловяха въшките, плач се разнасяше само малко преди смъртта — от болка. И то ако умирацията имаше време да я усети.

Защото в новия свят животът течеше бързо.

Раждане, оцеляване, смърт. Бърза смърт за децата, по-бавна за успелите да доживеят зрелите двадесет години. А за петдесетгодишни и дума не ставаше. Тях, впрочем, самите групи не искаха. Изхвърляха ги от убежищата или ползваха като примамки в капаните за едър дивеч. Та и кой ще се занимава с немощни, бавно действащи, трудно реагиращи на променящия се свят бивши хора...

2.

Като натъпкаха в зейналите сред косматите лица кухни всичко възможно, хората не се пръснаха. Събраха се пред съда, върху който седеше Йоан, раздвижващ ръката си със свистящата във въздуха палица.

Погледна Драко:

— Е?

Оня показва зъби в нещо като забравено хилене.

— При реката. Колкото нас са. Имат склад, имат и животни в една пещера. Пазачи. Видях ги. Ще ти ги покажа. Най-добре е по обяд. Тогава ядат...

Йоан се замисли. Ядат по обяд? Трябваше Драко да остане до късно — да види дали и вечерят. Значи са богата група. Колкото тях — не е лошо. При първата атака ще избият половината. Или поне се надяваше на това. После... Каквото стане...

Новият свят не толерираше дългосрочни планове. Живей и яж, защото не знаеш кога ще станеш ядене — така гласеше Евангелието от Йоан.

Някога, някога, много някога, Йоан беше преподавател някъде. Вече беше почнал да забравя и онова време, и живота си тогава, и семейството... Даже не беше сигурен дали децата му бяха син и дъщеря... Или двама сина... Изчезнаха нейде във всеобщия хаос. И за тях повече не мислеше. Нямахме смисъл...

Погледна Драко. Силен, бърз, наблюдателен, с много точен рефлекс. Затова му беше помощник. Още повече, че не обичаше да говори. Йоан мразеше словото. Прекалено много беше говорил, чел и писал навремето, а стана една...

Всъщност, Драко беше типичен оцелял. Избягваше думите, предпочиташе реакцията. Езикът отдавна се беше свел до нужното — предмети, действия, някои уточнения. Останалото много бързо беше потънало в мрака на миналото...

А и самите оцелели като че не желаеха да разговарят. Какво да си кажат? Да описват ястия? Или миналия си живот? Работа, професии, литература, кино, театър, телевизия, вестници, радио...

Още преди Големия глад човечеството постепенно изоставяше културата. Забавления, развлечения, убиване на времето... Бачкатори и консуматори. Потребявай — това е щастие. И живей за момента.

Времето се делеше на две — до заплата и след това. Основното в живота — да се подсигуриш за по-дълго време. Не успееш ли — поне за известно време. Кредити, вноски...

И — уикенд за разтуха.

Книги отдавна не се четяха. Е, освен някои по-специални. За децата шаренки, за жените любовни, за чиновничките псевдофилософски, за мъжете — забавни екшъни...

А младите и това не отваряха. Защо? Когато има кино. Сдъвкана и смляна храна, поднесена с малко думи, с много екшън, цветна, на високо техническо ниво...

Убиване на времето...

Чак след промяната Йоан усети страшното в тия думи...

Убиваха времето... Неповторимото... Невъзвращаемото...

Сега имаха много време... И го изживяваха в отдиш. Сън, отпускане, просто унес...

Пък за култура... Тя беше пречка...

Оцеляваха върналите се към първичността. Цивилизованите първи станаха жертви...

Така че след катастрофата малцина се самоубиха заради липсата на цивилизацията. И една част просто се остави да умре, не можейки да преживее станалото.

Останалите продължиха да живеят — както преди. Само дето не се возеха в автомобили и не летяха със самолети. А и се налагаше да не ходят в супермаркети, а сами да убиват храната си.

И да стават храна...

Както казваше Йоан, поучавайки в първата беседа малцината, които приемаше в групата: „Ти си част от едно тяло. Опитай се да бъдеш главата, защото без теб тялото ще загине. Ако си нещо друго — може да оцелее. И защо ти е да си мъртъв, когато другите ще са живи?“

Реалността изискваше искреност. Нямахме място за лъжи. Да, в началото се появиха самозвани месии, готови да поемат отговорността

— и привилегиите — на властта. Бързо се разбра кой какъв е. И месиите останаха извън убежищата. А там вече се появяваха хищниците...

3.

Йоан тръсна глава. Драко разбра — има готов план. Значи утре вечер ще се гощават. Богато — защото никой не знае кога ще е следващото пиршество. Но и никой не знае дали няма да е оставен на мястото на битката. Малцина оцеляваха в подобни експедиции.

Избраните жертви живееха на половин ден път. В малка долина, отделена от Зоната с дълбока река.

Зоната беше мястото, където властваше тяхната група. В средата се издигаше планината, покрай нея минаваше реката, която сетне се втичаше в по-голяма, а точно тя беше границата с бъдещите врагове. Огромната гора беше погълнала голям град, няколко по-малки селища, дори някакви здания, преди завод. Именно в подземията на завода Йоан направи пещерата си. Някога е имало водна централа, минаваха тръби, оцелели бяха доста машини — сега само удобни за ложета и скривалища...

Йоан кимна на Тек:

— Ония...

Никой не знаеше как е истинското име на Тек. Нито на Драко. Нито на Йоан. А и никой не се интересуваше от подобни ненужни неща. Важното е, че има с какво да извикат нужния им в момента. Надгробен камък нямаше да има — име не беше нужно.

Все пак, Йоан въведе някаква система в групата. Всички носеха по едносричково име, докато бъдат приети като нужни в групата. Нужните бяха с по две срички — избрани от вожда. Само той носеше смислено име — блед спомен от някогашна вяра и ритуали...

Тек кимна за стоящия до него, после извлякоха иззад някаква железна грамада двама вързани. Устата им беше запушена.

Сутринта те минаваха внимателно през реката и то точно там, където Драко се готвеше да пресече на път към враговете. За него не беше голяма трудност да ги зашемети с бързи удари по тила, повече грижи му достави мъкненето привечер, когато се върна.

Йоан изслуша няколкото думи, с които Драко обясни какво и защо, после ги остави вързани. Не пожела да им даде храна. Защо? Още не беше решил — ще ги остави ли в групата, ще ги премахне ли...

Прекалено много знаеха — не му се вярваше, че са преминали реката ей така — от скука или за разходка.

Зоната имаше лоша слава за околните групи. Там се събираха мъже, които даже не изпитваха отчаяние или жестокост. Те си бяха такива — като хищници в природата. Убиваха ненужните и пречещите, сами умираха без съжаление, не говореха, а впиваха зъби в каквото им попадне.

Жени не им липсваха. Когато Йоан усещаше, че хората му искат развлечение и разтоварване — повеждаше ги някъде надалеч. Нападаха малки групи, избиваха мъжете и децата, изнасилваха жените. А после и тях премахваха. И се прибираха, доволни от себе си.

Тук жени не държаха — защо да ги хранят за няколко минути разтоварване? Излишни гърла...

Поради което дори се позачуди при вида на домъкнатите вързани мъже.

Драко отпуши устата на единия. Оня забързано заговори нещо, бъркайки думите, оплитайки езика. По едно време дори от очите му рукнаха сълзи.

Били от далечно племе. Живеели трудно, но оцелявали. Докато един ден ги нападнали грамадни маймуни. Рунтави, страшни... Убивали... и разкъсвали хората, дъвчейки ги още на бойното поле.

Двамата се спасили случайно. Явно заситени, маймуните се скрили в гората. А двамата мъже побързали да избягат от кървавата поляна. Имали в селото жени, единият гледал деца... Но не спрели. Защо? Какъв е смисълът? Ако са оцелели жените и децата — ще намерят начин някак си да живеят. Ако са мъртви... Какво пък... Нормално...

Йоан кимна на Драко да ги прибере в пустия резервоар, затварящ се отгоре с капак. Ако реши да ги остави в групата — утре вечер ще ядат. Ако не... Защо да хаби храната?

Отпусна се назад и заспа, стиснал палицата в ръка. Автоматът лежеше до него. Лек сън, с наострен слух, с отварящи се често очи...

Най-важното беше да оцелее...

4.

А всичко стана внезапно. Макар да се подготвяше отдавна. Учените информираха за увеличаването на човечеството. Населението нарастваше. Храната се превръщаше в дефицит. Там, където преди живееха що-годе хиляди, скоро се струпяха стотици хиляди.

Земята се задъхваше...

Три милиарда през 60-те, шест милиарда в началото на новия век, седем милиарда малко по-късно, десет милиарда през 2020 година...

Да, правеха се опити с генно модифицирани растения и животни, някъде клонираха, другаде създаваха нови видове... Но всичко оставаше на ниво наука. И бизнес.

Защото прехвалените ГМО-та не бяха предназначени за спасяването на човечеството. А за продажба. И печалба...

Най-напред гладът удари в Африка — както е било векове наред. Сахара напредваше на юг и север, от там се разпространяваха полупустинни и пустинни области. В далечен Сибир човешката дейност унищожаваше тайгата — единия огромен бял дроб на планетата. Амазонка се беше превърнала в страховито блато, в северните части на Южна Америка земята се спичаше и стопяваше в суха пепел. Австралия стана континент-пустиня.

Океаните даваха все по-малко риба и всякакви възможни продукти. Островите оголяваха — липсата на гори на север доведе до страшна суша. Планинските ледени шапки постепенно се вдигаха все по-нагоре и нагоре...

Тогава тръгнаха северните и южни води. Ледниците се разтапяха, крайбрежните равнини на континентите станаха дъна на заливи, ниските острови изчезнаха под водата...

А населението се увеличаваше...

Войните се водеха не за газ или нефт, не за земи и власт, а за вода и храна. Загиваха милиони, десетки милиони умираха от глад... Но храната не стигаше...

Тогава Йоан изгуби семейството си. В прекия смисъл. Бяха тръгнали да търсят спасение в далечното му село — и без това в града нямаше ни работа, ни храна. И по пътя жена му и децата изчезнаха. Ей така — един ден той се отклони встрани, тръгна да види дали няма да намери помощ от братовчед си в селото, през което минаваха, семейството трябваше да го изчака...

И изчезнаха...

Върна се разочарован — братовчедът беше отишъл на война и явно убит там, в къщата нямаше никого — и близките му се спасяваха нейде, селото беше прекалено близко до столицата, а на мястото, където трябваше да го чакат...

Просто нямаше нищо...

Гола поляна, кална локва, от която пиеха измъчените пътници, полуразрушен дом... И — толкова...

Тогава Йоан заживя с една цел. Да е жив. Защо, как — това не го интересуваше. За смисъла на живота изобщо и своя в частност не мислеше. Пък и защо?

Една цел — и денем, и нощем. Оцеляване.

Убиваше, подминаваше умиращи и страдащи, изобщо не обръщаше внимание на деца и старци. Само веднъж нещо трепна в него, когато видя дребна старица с бели коси да се моли на минаващите по пътя за нещичко поне...

Уби я с един замах.

Не знаеше защо, не се спря да я погребее поне — просто я уби.

И никой от хората наблизко не само не каза нещо, ами дори не обърна очи.

Тогава Йоан разбра, че е прекрачил някаква черта, но и това не го накара да се замисли.

Пък и нямаше причина за това — мисленето водеше до смърт. Живот печелеше този, който действаше. И не заради принципи, а заради биологичната нужда да оцелее...

5.

Всъщност, Йоан отдавна усещаше, че иде катастрофа. И то лесно предсказуема...

Като малък и той се интересуваше от динозаврите. Бяха му интересни тия огромни добичета, страшни, силни... Изчезнали изведнъж...

Метеорит ли, комета ли, изригвания на вулкани ли...

Просто измрели наведнъж.

Всички!

Да, били са тромави, хищни, много храна им е била необходима... Но хилядолетия са живели и после...

Кой ли е разбрал, че няма никаква полза ни за планетата, ни за природата ѝ от тези консуматори? Които при това са спрели да се развиват и само пречели на бозайниците — успоредно с тях живеещи, но даващи надежда за нов вид, за развитие...

И после този някой решил със замах проблема — помел от Земята излишното, натоварващото, превърнало се в огромни междинни станции за преработка на веществата...

Но Йоан беше сигурен — не, никаква световна катастрофа не е имало. Нещо друго ще е било. Та ето — оцелели са растения, оцелели са риби, оцелели са животни, съществували редом с динозаврите.

Почистването е било подборно — само на излишното...

И тогава — още млад и вече скептик, той се замисли.

А хората?

Стават все повече — наскоро бяха съобцили, че се е родил нейде първият от поредния милиард. Толкова милиарда! А колко можеше да издържи Земята?

Наистина — не многотонни чудовища, не тъпчещи се цял ден с храна, развиващи се и създаващи нещо, но...

Но само за себе си...

При това повечето включващи се във веригата на живота само като свързващо звено между хладилника и тоалетната...

Йоан отдавна беше се уверил — човечеството е сбъркало изначално и фатално пътя си на развитие. Ето — змиите усещат света без уши, прилепите се ориентират по звука, котките в тъмното са като на светло, птиците летят, някои животни, че дори растения като че предават ако не мисли, то усещания на разстояние...

А човекът разчита на създаденото от него — най-вече помощни устройства за живот. Да, много са създали хората през вековете — но все за себе си. За замяна на липсващото им.

Колелото, каруцата, автомобила... Лодката, кораба, парахода... Балона, самолета, ракетата...

Храната почти не се приема сурова, а приготвена по някакъв начин...

И — размножаване на гърлата...

В природата има здрав закон за отбор. Жесток за някои, но логичен и необходим според нуждите на цялото. На света. Растенията и животните се появяват, живеят и умират. Кой по-рано, кой по-късно. Природата ги изпитва постоянно — непрекъснато.

Оцеляват силните. Годните да се възпроизведат...

А хората се научиха да преодоляват този закон. С лечение, с билки, с цярове, с програми всякакви...

Побеждаваха природата...

Макар че... Кой, кога, как е победил природата? Та тя е всичко — и Земята дори е част от нея. Природата е съществувала, съществува и ще съществува...

Дори хората да бяха взривили ядреното си оръжие — пак природата щеше да е тук. И на малката планета, и в цялата вселена...

Защото животът е навред — и в камъните, и в растенията, и в животните. Няма мъртви планети и светове — просто там има друг живот. До който човечеството не може да стигне. Камо ли да разбере...

Така че Йоан не се изненада на внезапния хаос и постепенното измиране на хората. Не го очакваше, но беше убеден, че ще се случи. Само дано не е по негово време... Или времето на децата и внуците му — понякога си мислеше той...

Оказа се, че молбата му не беше взета предвид...

6.

Главата му се издигаше само на сантиметри над сухата буца пръст. Отдалеч сигурно приличаше на някаква неравна изпъкналост — толкова се сливаше с околната среда. Но пък нямаше кой да забележи, че все пак на тази изпъкналост се е закачил сноп кафеникава, мръсно-кална коса.

Охрана на лагера пред тях нямаше...

А там животът си течеше по някакво тяхно разписание. Жени разтъркваха в съдини сухи корени, двама мъже бавно деряха убита дива овца, неколцина се въртяха наоколо им... Дерачите изрязаха парченце от овчата лой и го метнаха на гледащите ги внимателно кучета.

Йоан разбра — за да пилеят така храната, тия са богати. Имат пълни складове, със сигурност някъде да скрили и резерви...

Всички бяха готови. Вдясно от него беше Драко, следящ с едно око ставащото зад реката, а с другото не изпускащ от вниманието си двамата новаци. Йоан беше решил да ги използва — да види що за хора са, каква полза ще имат от тях. Единия нарече Чък, другия Пип. А по-сериозно щеше да помисли за съдбата им после — след акцията.

Вдигна ръка с палицата и посочи. Напред!

Петима изхвърчаха от храстите вляво до мостчето. Жените първи ги видяха, разпищяха се и побягнаха към центъра на селцето. То трудно можеше да има център, тъй като се състоеше само от няколко ниски колиби. Но между тях наистина се забелязваше полянка — селски площад.

Отдясно изтичаха повече нападатели. Те пометоха постовия — условно казано, тъй като той беше седнал на някакъв пън и май че дремеше. А дрямката в новия свят си беше предизвикателство. И покана...

Ненапразно Тек беше трети в йерархията на групата. Доказа го и сега — хласна с тоягата изненадания часови, после се наведе и бързо преряза гърлото му с тънкия нож. Наричаше го „Шилото“ и го

употребяваше точно в такива битки. Остър, с тънко лезвие, нож за мъчения и тихи убийства.

Мъжете се завъртяха — кой търсеше с поглед оръжието си, кой се чудеше да бяга ли или...

Но беше късно за бягство. Нашествениците вилнееха и вече нямаше нужда някой да ги командва.

Набързо в бодливите треви се търкулнаха няколко трупа. Първите бяха стигнали жените и сега късаха кожените им дрехи, отблъскваха дерящите пръсти, хапеха измършавелите бузи, а някои дори бяха хванали упоени женските гърди.

Йоан знаеше, че изнасилването е най-голямата награда за хората му и затова дори не се опита да ги спре. Обаче, си подсигури плячката за по-късно. Сграбчи една що-годе млада жена и я блъсна към новите.

— Пазете! И ако пипнете...

По-младият — май той беше Пип, хвана жената за ръцете и сърчно я върза със собствения ѝ колан... После застанаха до нея, вперили поглед към Йоан като онези кучета към дерачите.

А Йоан продължи към центъра на селото. Сблъска се с уплашена жена, хласна я с опаката страна на палицата и я остави зашеметена на земята. Все някой от неговите хора щеше да се възползва от находката...

До едната колиба видя три детски трупчета. Нормално. Кой щеше да се грижи за самотните сирачета? А така — поне се бяха отървали от страшното задължение към себе си — да оцеляват.

До вратата на една колиба — малко по-голяма от другите, дори с дърворезби на входната рамка, се беше надигнал белокоп старец.

— Храната... — изсъска Йоан и посочи палицата.

Старецът спокойно посочи към съседната колиба, а после смирено се обърна с гръб към кървавото оръжие. Нямаше нужда от приказки — Йоан замахна бързо и ловко.

В малката колиба имаше ракли, торби... и един въоръжен висок и здрав мъжага. По всяка вероятност бяха го оставили да съхранява най-ценното. Може би го заслужаваше със силата и смелостта си — метна копие към вмъквания се воин.

Обаче, Йоан не за първи път встъпваше в бой. Беше се привел, в очакване на изненади. И без да мисли се хвърли встрани, метна палицата почти без да се мери. Онзи изхърка, после се чу тежко падане

на пода. Йоан не се подведе. Завъртя се зад купчината торби, внимателно надзърна.

Наистина, насреща си имаше опитен боец. Палицата беше го улучила в гърдите, но не смъртоносно. Пазачът беше приклеknал, стиснал в ръка меч — такъв огромен Йоан беше виждал, а в другата ръка стискаше нещо много познато. Вгледа се и изтръпна. Пистолет! Позабравено оръжие, от епохата преди Глада, страшно... Ако имаш патрони, де...

Пазачът имаше. Един куршум се заби в някаква торба, втори изсвистя нагоре към тавана...

Трети изстрел нямаше. Йоан ловко се претъркули и в движение, с опитна ръка, метна широката си кама. Тя се заби точно под брадичката на воина, шурна фонтан кръв, изненаданият противник просто рухна по очи.

Йоан стъпи на врата му, та камата да се дозабие под тежестта на крака му, после превъртя мъртвия. Нямаше време да разглежда пистолета, затова го напъха в пояса зад гърба си. Да, носеше автомата си, но нямаше намерение да хаби така ценните патрони в бърз набег над някакви селяни. И можеше да бъде изненадан...

Изтегли камата, изтри я в някакъв парцал, прибра я в навитите около краката кожи. После свали огърлицата на убития — харесаха му особените искрящи камъчета.

Надникна през входа. Хората му се надигаха от жените, а те останаха да лежат, разперили ръце и крака. Нарездането беше строго — свършваш с нея и я убиваш. Нито им трябваша излишни гърла, нито бяха свършили жените — можеше да си намерят други при следващото нападение.

7.

Сред многото торби, кутии, дори сандъци в колибата имаше и тенекиена кутийка с патрони. Йоан внимателно ги преброи — ще има за две зареждания на пистолета. И дори останаха, за да допълни пълнителя след стрелбата на мъртвия пазач.

Пренесоха внимателно всичко — помогнаха си със старата кола без впрегатни животни, която намериха в богатото село. Месо имаше за няколко плътни наяддания — не само одраната овца, ами и няколко от кучетата, неусетили овреме какво става.

Обаче, не намери жената там, където я остави. Нито новаците. По следата откри трупа ѝ — разголен, нахапан, разтерзан...

Нямаше смисъл да се ядосва — каквото било, било. Друга ще намери. Макар скоро да не планираше експедиция — имаха достатъчно храна. А да се запасяват... Защо? Никой не знае не утрешният ден как ще мине, ами и този как ще завърши. И дали ще завърши...

Дори за двамата бегълци не помисли лошо. Като ги намери — толкова неща ще им измисли, че ще съжалят, задето не са загинали в оная битка...

Драко се върна леко задъхан. Беше убил пазачът от другата страна на селото, сблъскал се беше с бягаща жена, изнасилил я, убил и нея, а накрая беше намерил някаква птица в клетка в колибата, пред която Йоан уби стареца. Шарена такава... И явно жилава, както се виждаше по оскубаното ѝ тяло...

Върнаха се пак по същия път — заобикаляйки рида, прегазвайки през тихия брод на иначе шумната и бърза река, оглеждайки се, послушвайки се. Йоан дори изпрати трима напред и остави трима да пазят тила им. Така — с натоварената каруца, която теглеха и бутеха с усилие, бяха почти безпомощни. А, за да не станеш плячка, трябва винаги да си нащрек. И с извадени нокти — да ги показваш след началото на сблъсъка беше късно.

После, в подземната зала, струпаха всичко върху металния трон на Йоан. И нему, и на останалите беше ясно, че дори в този хлад месото трябва да се изяде до три дни. То и после ставаше, разбира се — в тоя глад всичко се ядеше, а месото и заедно с червеите, но... Сега имаха доста, нямаше смисъл да пестят...

И, все пак, Йоан предпочете месото да е при него. Да се знае кой е вожд, кой държи ръката с палицата...

Метна някакъв голям парцал — я бивше одеало, я наметка — върху трупове на убитите животни и се изтегна отгоре им.

Пак по тая причина не разреши никой да яде сега. До вечерта оставаше малко — нека живеят с мисълта, че той и само той определя кога какво се прави...

В новия свят демократи отдавна нямаше. Бяха там — при хуманистите, при жалостивите, при моралните хора...

8.

Хората в развитите страни отдавна знаеха, че в Африка, а и някъде другаде по света, има глад и смърт. По медиите показваха дечица с надут коремчета и тънки пищялки, майки със съсухрени гърди, умиращи животни, напукана земя, от която надничаха жълти коренища...

От това се интересуваха най-вече западаци звезди на масовата култура. Ходеха, та вземаха някое сираче за отглеждане, закарваха малко храна — дарение от някакъв фонд, плащащ солидни заплати на служителите си, правеха концерти пред умиращите — като че гладният стомах по-добре слуша...

После тръгнаха и политиканите от разни държави. Подписваха споразумения, показваха се гордо пред вагони с някакви пакети и кутии, галеха нищо не разбиращи деца...

И международни организации уж помагаха. И световни фирми си правеха реклами с малко свестни продукти. И религиозни дейци неистово се молеха пред навреме поднесени микрофони...

В същото време богатите държави внимателно се ограждаха срещу гладуващите. Издигаха се огромни стени, пред които Китайската изглеждаше макет. Пазачи стреляха на месо. Всеки, навлязъл зад стената, беше приетан като престъпник и връщан назад.

А самите бегълци искаха оцеляване не за момента, а осигуряване завинаги. И хич не щяха да спират в съседни на тяхната държави — желанията им бяха да живеят в ония страни, на чиято красота и уреденост се радваха в показваните по телевизиите и в салоните филми.

Така тънките нишки на бежанците се превръщаха в потоци пришълци, които заливаха богатите и не толкова държави. Натрапниците се събираха в гета, пресъздаваха своята култура, живееха по свои закони, налагаха света си в новия...

И постепенно конфликтите между пришълци и заварени нарастваха...

А възможностите за нормален живот — в това число и храната, намаляваха...

Насилие, престъпност, убийства... И насрещната реакция...

Тогава гостоприемниците се вдигнаха срещу пришълците. И започнаха вартоломеевските нощи и дни... Националистически групировки, убедени, че трябва да спасят света си от чуждите, започнаха прочистване. А новите не чакаха смъртта примирено. Въоръжиха се и те. Започнаха войните — отначало местни конфликти, после регионални, континентални... И пламна световната криза...

Защото не беше само война. Глад, смърт, хаос... Държавите изгубиха реално управлението, политиците потънаха в неразборията, икономиката рухна като че отведнъж, виртуалното не стана реално, а повлече след себе си действителността...

Банките останаха само огромни празни сгради, компютрите угаснаха и се превърнаха в най-добрия случай в поставки за нещо, документите изгубиха силата си и бяха захвърлени като ненужни хартийки...

Хората се обединяваха от едно — оцеляването.

Появиха се нови лидери — знаещите и можещите да се спасяват. И покрай себе си — и някои други.

Битките се превърнаха в жесток сблъсък — тяло срещу тяло, ръце срещу ръце. Оръжията, с които преди големите армии плашеха света, бяха вече ненужни купчини желязо. Нямахше нито кой да ги поддържа, нито кой да ги изстреля поне... Пък и каква нужда да поразяш с ракета противник нейде зад океана, когато с това няма да се наядеш...

Пушки, пистолети, картечници бяха вече вторични суровини. Нямахше кой и с какво да ги поддържа, нито как да се произвеждат боеприпаси. Гладните тълпи разрушаваха, гладните хора не мислеха за печалба и бизнес...

Човечеството бързо и сигурно се беше върнало в нормалното си състояние — стадо примати, които оцеляват в джунглата... Този път — в остатъците от цивилизацията...

9.

Йоан не усети как човечеството агонизираше. Или по-скоро — усети със закъснение. Потънал в работата си, имащ малко време за семейството, той не го губеше за някакви медии или политики. Играеше с децата, разговаряха, просто се разхождаха и забавляваха.

В дома им за прехраната отговаряше жена му. Тя обичаше да ходи по магазини, тя пазаруваше, даже тя държеше семейните пари. Не бяха толкова много, че да ги влагат в банки. Но се усети намаляването им, когато храната взе да става кът и поскъпна. Отначало жена му започна да носи все по-малко храна. Да, питателна, хубава, вкусна, но малко като количество. Обясни му — на пазара са пуснали такива гадости, че е грехота човек да плаща, за да се трови. И Йоан го разбираше — истинската храна ставаше все по-голяма рядкост. И поскъпа...

После се наложи да купуват без голям подбор. А накрая — каквото намерят. В почивните дни той ходеше по селата около столицата, обаче горивото също поскъпваше, стана неизгодно да се търси нещо нормално.

Важното беше стомахът да е пълен — с каквото ще да е...

Йоан не се учуди. Той вече знаеше за хора, които се тъпчеха дори с тоалетна хартия — само да има нещо в стомаха. Вегетарианците се увеличаваха. Месото и млякото ставаха все по-дефицитни. И скъпи...

Тогава именно тръгнаха към родния град на жена му. Да се спасяват. Още повече, че от юг се бяха задали първите колони на гладните пришълци. И целта им беше столицата...

Йоан нямаше цел. Искаше да спаси семейството си. Представяше си как ще стигнат в малкото балканско градче, как тъстът ще ги приеме, ще работят заедно двора и близката градина... И един ден хаосът щеше да свърши...

Само че в историята подобни катастрофи се описват в две-три изречения. И то малцина се замислят върху тях...

Не стигнаха до градчето...

Къде са сега жена му и децата му, той не знаеше. Не помнеше кога са изчезнали. Дори рядко се сещаше за тях. Паметта се опитваше да лекува със забрава. И Йоан не се противеше.

Забравяше...

И може би затова беше оцелял досега. Физически. Но пък в този нов свят душа не беше необходима...

Така живееха и останалите от групата. Наядоха се, после всеки се сви някъде. Подземната зала беше хладна, но пък сигурна. И без това навън нямаше прикрития. Реката, която пресякоха днес, беше единствената на часове път наоколо. Пък и тя пресъхваше, макар да водеше началото си от високо езеро в планината. Земята в Зоната — както наричаха владенията си — вече посивяваше. На места беше покрита с прах — по-приличащ на пепел.

Почти нямаше гори наблизко, мяркаха се самотни туфи дървета, а храстите заемаха огромни площи. Но бяха ниски и не ставаха за добро укритие.

Да издигат колиби означаваше да предизвикат други грабители. Затова Йоан скри хората си под земята. И те приеха студа като плата за сигурността.

Огън тук не палеха. Нямаше смисъл — щяха да се издушат. Затова всеки лягаше някъде, свиваше се под множеството кожи, одеяла, парцали и дремеше. Никому не се искаше да разговаря с другите.

И защо? Всички бяха заедно, виждаха се, нови неща в техния свят не се случваха.

А и нямаше полза да разговарят. За миналото? Мъчеха се да го забравят. И успяваха.

За бъдещето? То не съществуваше за тях. Живееха в мига, за мига... Пък после забравяха тоя миг и заживяваха в другия.

За проблеми, за морал, за идеи? Проблемът беше един — как да оцелеят. Моралът беше ясен — оцелял ли си, значи ти си прав. Идеята също беше една — не ставай на храна. На хищници, на червеи, на канибали — не ставай...

Макар Йоан да беше казал веднъж: „С храна си живял — на храна ще станеш...“

Което беше сигурно...

10.

Не може да се отрече, че — макар и късно — държавните и световни ръководители се опитаха да спрат назряващата катастрофа. Или поне да я поуспокоят...

Сключени бяха договори с международните консорциуми за създаване на нов тип земеделие и животновъдство. Изграждаха вертикални оранжерии — гигантски небостъргачи, в които разположиха всички възможни модерни технологии. Целта беше тези оазиси да хранят големите градове...

Само дето...

Само дето забравиха за подминаваните и от медиите кътчета на планетата. Гладът потискаше в градовете на икономически развитите държави, но убиваше в дебрите на Африка, Азия и Латинска Америка... Там и без това хората живееха в зората на модерния век, а настъпващата пустиня, отровните облаци, унищожителните земетресения, вулкани, морски вълни смазваха всеки опит за някакво запазване поне на полугладното статукво...

И от там тръгнаха приливите на човешката пана — гладни, обезумели, изгубили вида си на хуманни животни, търсеци оцеляването хищници...

Отначало бяха бегълците — жалки, изтощени, мърляви, просеци, умиращи с плач...

После към цивилизования свят тръгнаха завоевателите — очакващи съпротива, но предпочитащи смъртта в боя, вместо гладната агония...

Армията не можеше да ги спре. Разкъсваните от куршуми тела се стоварваха върху стрелците, напуканите устни се присвиваха, почернелите изострени зъби се забиваха в малкото голи части на човешките тела. Нападателят бяха в някаква гладна животинска еуфория — убивай, убивай, убивай... Не ставаше дума вече за оцеляване — искаха да не са само те жертвите...

В големите градове храната намаляваше. Да, вертикалните оранжерии произвеждаха, но те бяха в ръцете на бизнесмените. А бизнесът не е дарител, нито донор. Бизнесът е печалба. Най-вече печалба. А твърде често само печалба...

Храните не поевтиняваха. Трябваше да се избиват инвестициите, да се заплаща на работещите, да се модернизира, да се заделя печалбата.

Сега беше моментът за натрупване на богатство, а не за измиване на душата...

И новите храни струва колкото старите — само дето не бяха така качествени. А после цените полека — лека започнаха да пълзят нагоре... Кой ще изпусне възможността, когато му е паднала така...

Но — вместо печалбата и осигуряването на безгрижен живот, на хоризонта се появиха тълпите.

Учени, политици, държавници разчитаха на вечното лекарство — война, която да намали населението и върне броят му в по-приемливи норми... Не стана!

Защото война нямаше. Гладните пометоха армиите и се пръснаха като отровен кръг по водата. Храната беше целта им, но пътем убиваха наред. Не знаеха защо, не питаха кого — убиваха. Те бяха единици, насреща им се беше свило стадото на враговете. Жени, деца, старци — всички, които не бяха в тълпата, бяха врагове. И умираха...

Разгоряха се пожарите — музеи, театри, жилищни кооперации, парламенти, кантори, банки, борси, казарми, министерства, болници...

Храна се намираше в големите селища. Обаче, в своята ярост тълпата унищожаваше наред. Не я интересуваха възможните ползи от оранжерии и инкубатори, ферми за клонирани животни, преработвателни предприятия. Разкъсваха и поглъщаха храната, убиваха, умираха с присвити стомаси...

Пустинята навлезе в уж модерния свят. Парковете станаха джунгли, улиците се изгубиха под развалините, шосетата се виждаха само от космоса... Откъдето дори Бог не гледаше...

Светът, какъвто човечеството беше създадо с многовековни усилия, умря...

При това — бързо...

И, както се видя няколко години по-късно — невъзвратимо...

11

Йоан трепна и се ослуша...

Тишина...

Но някакво предчувствие го накара да се вгледа в тъмната зала. Усещаше нещо зло. И по-лошо — усещаше страх...

До входа трябваше да има двама пазачи. Но на леката смътна светлина, проникваща отвън, не се виждаше човешка фигура. Само две купчини — парцали ли, боклук ли, трупнати до огромната желязна врата...

А към неговия трон — към съкровищата от храна, бавно пълзеше сива сянка. Тихо, като нощен облак...

Йоан се отпусна настрани и зачака. Камата вече беше в ръката му, палицата до него. Не беше пръв опит някой да заеме мястото му. Вече два пъти някой от групата пробваше... И завършваше в подземния канал...

Сянката се поизправи и рязко приседна... Така изглеждаше отдалеч. Всъщност, Йоан с два бързи меки удара подсече нападателя и се тръсна отгоре му. Оня замря. Усещаше острието на камата под брадичката си. Въпрос на мигове беше кръвта му да рукне от прерязаната артерия...

Йоан леко, макар и трескаво, смъкна тялото му от постаментата. После го повлече към старата желязна врата, водеща към скрития тунел. Опря го на ръба на канала, наведе главата над водата. Пленникът се отпускаше под острието на камата. Когато усети, че оня вече полувиси, Йоан се приведе към лицето му.

Беше тъмно, но той добре се ориентираше навред. Иначе как щеше да е оцелял...

Не се изненада. Под камата се виеше по-младият беглец. Пип. Йоан се наклони почти в ухото му:

— Защо?

Пип захленчи много тихо, едва чуто. Което устройваше Йоан — трябваше да разбере какво става и да избере пътя си.

Пип зашепна, че изнасилили жената — не се сдържали. После избягали, защото знаели какво ги чака. Но след час попаднали в друго село. Където имало хора и с пушки. Заклали другаря му, а при гледката Пип веднага разказал кои са и отде идат. Оказало се, че новото село е просто част от нападнатото, само че отделено от него с овраг. И жителите, като чули шума, усетили бедата, събрали се и тръгнали на помощ...

Йоан разбра, че навреме са се махнали. То затова и оцеляваше — бързи удари, бързо оттегляне. И — никакви свидетели...

Само дето този път бяха оставили. Пип. Който веднага признал всичко на ония. И предложил да ги доведе в скривалището на Йоан. Накарали го да убие двамата часови, които били лесна жертва. Видели го, мислели, че се връща от някаква задача, умрели бързо под ударите на ножа му.

Искал да убие Йоан и да прибере дрехите и оръжието му, но...

Това беше последната му дума, тихо преминала в гърголещо хъркане. Йоан го отпусна, трупът се смъкна по бетонната стена и водата го отнесе.

Беше късно да се съпротивляват. Враговете със сигурност навлизаха в залата. И всеки си избираше спящ противник... готвеше се да нанесе смъртоносен удар...

„Който каквото“ — сети се той за своето Евангелие от Йоан.

Жал му беше малко за Драко, но... Много време бяха заедно, време беше да изчезне от живота му...

Нейде наблизко се чуха глухи удари. Йоан разбра — ония убиваха спящите и само върховете на оръжията, проникнали през телата, с почукванията по пода обявяваха нечия смърт.

Наведе се, попипа скрития на кръста му пистолет, прибра камата в увитите на десния крак кожи, почти безшумно се гмурна във водата.

Тя го понесе — спокойно, бавно, нямаше някогашното напрежение, не излиташе изпод въртяща се турбина...

Ония със сигурност щяха да се чудят де е изчезнал страшният водач, щяха да намерят канала, но надали щяха да се сетят накъде отива той. Малцина биха се гмурнали под каменната стена, за да разберат защо изчезва потокът...

Йоан го беше направил почти веднага след настаняването тук. И беше доволен — откри втори път навън. Запази го за себе си, на

останалите обясни, че водата го тласкала напред, но нямало изход и едва успял да се върне...

Извади глава, пое въздух. Вече беше в малката зала. Можеше да изчака няколко дни — щеше да гладува, но не му беше първица. Обаче, от опит знаеше, че бързото бягство в първите минути е най-полезно. Докато огледат убитите, докато се замислят де е човекът им, докато разберат, че и вождът го няма...

Йоан трябваше да е далеч...

Пое въздух и пак се гмурна...

12.

Измъкна глава над повърхността внимателно. Много внимателно. Ако в реката бяха останали видри, можеше да го вземат за някоя от тях. И то при много, много съсредоточено вглеждане.

Бавно завъртя глава. Много бавно. В предутринния мрак не се забелязваше нищо особено. Реката — дори тук, в най-дълбокото място, плитка и замряла, още додремваше. Лек унес на умиращ.

Риби не пляскаха — отдавна бяха оредели дотолкова, че видяна рибка беше рядкост, да не говорим за уловена. Птици не се опитваха да върнат света към ежедневиия стрес. А за шумолене на приближаващи водопоя животни нямаше защо да се споменава...

Благодарение на тази тишина Йоан ги усети. Не видя, не чу, не надуши. А усети. Някъде зад вира, до увесилата протяжни клони над водата стара, напукана върба. Там бяха...

Той се потопа до носа. И се остави на течението да го отнесе към брега — на двадесетина метра от върбата. Излегна се в тинята и замря. Усецаше ги. Врагове...

Като гърчещ се червей се заизвива в мокрите прегръдки на калта. Изтегли се на сухото, но не се изправи. Нямаше начин водата от дрехите му да не капне или дори потече. А това щеше да привлече вниманието на ония...

Да, врагове бяха. Едно, че вечерта не беше изпращал постови в района, второ — всеки, абсолютно всеки, комуто нямаш доверие, е враг. Още повече този, комуто си се доверил...

Новият свят изискваше смърт за живот. Искаш ли да живееш — за сметка на друг е. А най-често на други...

Претъркули се веднъж, два пъти... Стигна някакво полуизгнило дърво и замря зад него. Сега ония бяха на две ръце разстояние. Различи сенките им върху старата върба. Двама. Лесна плячка за човек, изкарал толкова години в джунглата на новия свят. И трудни противници — защото явно и те не бяха дошли с машина на времето от оная безгрижна епоха, когато дори влюбена пубертетка можеше да

се разхожда сама с велосипед до селото на мързеливия и очакващ я наготово любим...

Останалото беше лесно. Учудващо лесно, помисли той, когато разглеждаше екипировката на двата трупа, проснати пред коленете му. Бяха въоръжени — и то много. Имаха пушка!

Йоан се приведе и се взря в нея. Помнеше типа — полуавтоматик, с десетпатронен пълнител. Лъскава ложка, дори имаше здрав ремък. Претърси труповете, свали здравите и сухи дрехи, преоблече се, смени обувката си с големите яки обувки на по-едрия. Разгледа чантата им — три пълнителя, парче домашен хляб, сушено месо, кожи за краката, платно за ходилата. В тая торба прибра дрехите си — ще изсъхнат, ще послужат. А и не биваше да оставя следи. Нека се почудят още малко къде е изчезнал...

Размаха сух клон по пясъка и се скри в тъмнината, влачейки го подире си. Ботушите на дребния не взе. Едно, че нямаше да му станат, второ — отдавна се беше отказал от подобни остатъци от цивилизованото минало. Джунглата изискваше удобство, а не фръцльовщина и красота...

13.

В подобна утрин Йоан не ставаше рано. Обичаше да се поизлежава — така, за пет минути, ако може... После в банята — бавни процедури: душ, бърснене, разтоварване на организма...

В кухнята го чакаше жена му. Тя винаги приготвяше закуската. Иначе обедите и вечерите обикновено правеше той. Най-вече, защото обичаше да готви. И си почиваше в кухнята.

Разбира се, почивка е относително понятие. Особено, когато две деца търсят нови и нови тайнствени кътчета в познатия дом. И тичат, ровят, виждат свои неща в обичайните домашни мебели и предмети...

Но Йоан се радваше на кипящия около му живот...

Сетне оставяха чиниите на жена му, а той и децата тръгваха към училището. Малка разходка в неголемия град — освежаване и време за разговори...

Вечерта бяха свикнали да се събират в големия хол. Малките си играеха, той бавно четеше вестниците и поглеждаше към телевизора, заел мястото на някогашното домашно огнище.

Четеше вечер — отпуснато, спокойно, като добавка към деня. Какво като вестите бяха от предния ден? Едно, че на екрана показваха днешните, второ — в този уреден, тих, размерен живот новините бяха свързани с близки хора или с далечни места...

Този решил да се ожени, оная чакала дете, чичото щял да мине през града, та да го посрещнат, в събота са на рожден ден...

И — граждански бунтове, войни, намеса на външни сили, терор, бандити...

Някъде далеч, далеч...

Много далеч... И затова интригуващи и дразнещи любопитството...

На синия екран показваха понякога зверства от тия земи. Но — пригладено, фризирано, завоалирано.

Снимките на гладни деца с надути коремчета бяха станали баналност. Хората съчувстваха, но някак си — отдалеч. Една болка,

която не е твоя, е винаги малко нещо каприз...

Е, вярно — и тук се появяваха проблеми. Растяха цените на някои стоки — най-вече хранителни. Влошаваше се качеството на други. Но понякога се налагаше да се купува и скъпо, и некачествено.

Изборът намаляваше...

Потребителите се примиряваха и с ГМО-тата, и с химическите добавки. Просто се налагаше — хубавата и полезна храна ставаше все по-скъпа и по-скъпа...

А много често и фалшива...

Разроиха се производителните корпорации. Или поне наричащите се така. Някои произвеждаха храни, други ги купуваха и продаваха, препродаваха и вдигаха цените...

Така обещаващите небостъргачи — оранжерии не свалиха цените на храните. Да, произвеждаха се... И се хвърляха в океана. За да се задържа печалбата.

Но това вече ставаше нощем, далеч от бреговете. Защото беше друго време и хората бавно, постепенно, но сигурно променяха приоритетите си. И храната се изкачи на върха на пирамидата...

Парите се спихваха от инфлацията, но произвежданите храни ставаха все по-сигурно платежно средство.

Йоан вече не се учудваше на нищо. Заплатата му стигаше за изхранване на семейството /ако това може да се нарече така/ за около две седмици. Започна работа в една охранителна фирма. Успоредно с това опита преводи и частни уроци, обаче... Обаче пирамидата на живота се беше обърнала. И културата си оставаше на върха... Но тоя връх все повече потъваше в плаващите пясъци на битието...

Няколко пъти той — охранителят, отмъкна от пазените складове неща за ядене. Веднъж дори — месо. Истинско, не от новото — химически моделираното, генетично създаваното...

А вестниците вече не присъстваха в семейните вечери. Всъщност, и самите вечери някак си се свиха. Приготвяха за децата отделно. За да не видят какво и колко ядат родителите. Все по-малките порции поддържаха постоянен глад в големите. Йоан мислеше и виждаше навред само храна.

Забрави и за книгите, за филмите, за театралните посещения. Жена му пусна обява за продажба на грамадната библиотека, създадена и съхранявана още от дядо му — известният академик. Но...

А разказваните между хората новини бяха страшни. И много,
много плашещи...

Задаваха се гладните...

И в един ден те се появиха...

14.

Беше излязъл вече от зоната на групата си. Силни, страшни — но спазваха някои ограничения. И атаките към чуждите селища провеждаха някъде далеч от своя регион. Предпочитаха повече да ходят и да мъкнат плячката, но да имат буфер между тях и годните за обиране места...

Огледа се.

Огромно поле, напукана земя, тук-там трева, някъде в средата почти малка горичка. Удобно място за скривалище... Което със сигурност не бе забелязал първи той.

Затова тръгна по края на джунглата. Внимателно, с раздвоено внимание — и към полето, и към дълбините на джунглата. Затова и забеляза отдалеч задаващия се керван.

Няколко каруци, облечени в кожи воители, дори двама ездачи...

Идваха ли от неговата пещера или от другаде — отдалеч не можеше да каже. Но бяха натоварени. Личеше си...

Забелязал ги беше не само той.

Изведнъж тревата пред кервана се надигна, с адски рев от земята излетяха десетина чудовища — отдалеч изглеждаха в кожуси, при внимателно вглеждане той разбра... Огромни маймуни...

На които не им бяха нужни оръжия. С няколко скока стигнаха кервана, единият скочи и още във въздуха измъкна от седлото предния ездач, откъсвайки главата му със замах. Вторият кон се опита да избяга през полето. Понесе се панически към горичката.

И оттам изхвърчаха хищниците. Грамадни пантери — черни, кръвожадни, гладни...

Конникът и конят загинаха мигновено...

Но това беше вече детайл от касапницата на полето...

Маймуните се втурнаха срещу неочакваната конкуренция. Започна кървава схватка, в която нещастниците от кервана бяха само наградата...

Йоан внимателно следеше боя.

Тук две маймуни нападнаха пантера откъм главата и откъм опашката, раздвоявайки вниманието ѝ... Там пантера беше съборила маймуна и яростно дереше със задните си лапи оголения корем... Близо до джунглата, над трупове на неколцина от кервана, обикаляха в кръг маймуна и пантера, дебнейки се внимателно...

Тогава стана още по-страшно...

Пантерите побягнаха към горичката. Дори победителката в двубоя с повалената маймуна спря да дъвче разпилените черва и се втурна с другите.

Маймуните изреваха и се хвърлиха в победна атака...

До горичката.

Откъдето изскокнаха няколко грамадни лъва и гъвкави лъвици и набързо промениха ситуацията...

Сега битката се превърна в опит за оцеляване от страна на маймуните и пир на хищниците насреща им...

Зверовете ръмжаха, скачаха, хапеха, късаха... Колкото и да бяха едри, колкото и да бяха бързи, колкото и да плашеха едрите им жълти зъби... Маймуните постепенно намаляваха...

Последните няколко се опитаха да избягат в джунглата, но бяха застигнати по пътя и разкъсани до една...

Йоан гледаше със затаен дъх. И се молеше само да не го забележат окървавените до очите хищници...

Не го видяха...

Спряха до джунглата, повлякоха последната маймуна към горичката, а после се разпръснаха и започнаха бързия си обилен обяд...

15.

Йоан бавно се заизмъква към малкия поток, чийто шум се носеше нейде откъм изгрев-слънце. Знаеше, че там непременно има място за водопой. Удобно за лов...

Разбира се, край водопоя ще има и хищници. Но големите котки сега засищаха глада си, а останалите зверове тръгваха по следите на храната си привечер. Най-хубаво се ловуваше в тъмното...

Въпреки убедеността си, че по това време дивите ловци отдъхват след нощните преследвания, той не намали бдителността си. Затова и оцеля толкова време...

Потокият наистина не беше голям. И с ниски, удобни брегове, така че специално място за водопой нямаше. Зърна няколко тревопасни, наведени над водата в разстояние двадесетина метра. Плахи, постоянно оглеждащи се, готови всеки миг да литнат към храстите...

А опасност дебнеше отвсякъде...

И доскоро е била тук...

Йоан усети, че нещо не е наред. После чак забеляза парцалчетата по храстите. Накрая видя мястото — трева в алено... Кръв... И то прясна — незасъхнала, непотъмняла...

Значи убийците бяха наоколо...

Сити...

Което личеше по разхвърляните човешки кости и черепи. Както и по пръснатите вътрешности. А хищниците се нахвърляха най-напред на тях...

Що за зверове бяха?

По всяка вероятност — големи. Върху черепите ясно личаха браздите — следи от гигантски зъби. Захапките по месото, висящо върху костите, следите...

Следите бяха човешки...

Само човешки...

Едните — на хора в обувки. Отпечатъците от изкуствените подметки личаха ясно. Но до тях — гигантски ямки от крака. Крака на огромен човек... И отпреде им — ръце. Следи от ръце с противоположен пети пръст...

Маймуни?

Канибали?

Йоан смяташе, че унищожената група маймуни е просто част от животните в джунглата. Оказва се, май, че и те са се включили в хранителната верига — но като хищници...

Изяли няколко човека и почти веднага сами станали плячка на големите котки...

Не се учуди...

Такъв е животът в джунглата — ако не се промениш според новите правила, ставаш жертва на застоя си...

И той го беше изживял...

От кротък преподавател до вожд на племе...

В първите дни на катастрофата беше се опитвал да помага. Човешко, хуманно е...

После разбра, че с хуманизма е свършило. Новото време замести класическото. И върна от мрака на вековете познатото, скривано дълбоко в душата на човека — животинското...

Та какво е човекът на новото хилядолетие?

Същият, какъвто е бил преди едно, две, три и повече хилядолетия...

Звяр, в който бавно цивилизацията е покривала природното с лекия гланц на хуманизма и културата. А този гланц постоянно се е пропуквал през различните епохи. И така се е стигало до войните, жестокостите, насието, дори проявите на нечовешки зверски инстинкти — та даже човекоядство и вампиризм...

Катастрофата свали гланца с един замах...

И хората оцеляха не заради културата и хуманизма, а точно обратното — заради организираната, целенасочена, безмилостна, често безсмислена жестокост... На която зверовете не бяха способни...

16.

Заобиколи опасния район по голямата дъга. Нищо не гарантираше, че точно до поляната с кървавите следи няма скрити хищници — дебнещи или дремещи. Малко повече път — малко повече живот...

На половин час от реката видя няколко разпръснати дървета. Високи, но с големи корони, здрави клони, настръхнали като таралежови бодли. Със сигурност се преплитаха нейде към дънера и ставаха за убежище. Поне за няколко часа...

Спря, застана неподвижно до туфа високи фиданки и заоглежда. Внимателно, внимателно... Дърво по дърво, клон по клон... Пусто...

Премести погледа си върху тревата под дърветата. Невисока, на кичури, закриваща жълтата пръст, но недостатъчно изправена, за да покрие спящи зверове...

И внезапно се втурна напред. Прекоси голото пространство, профуча през тревата, метна се на избраното дърво и заработи с ръце и крака. Торбата с багажа малко му пречеше, но нямаше намерение да я остави. Оръжието, пълнителите, дрехите, храната... Без тях — закъде?

Премина през три от „етажите“ от сплетени клони. После пое дъх. Нагоре се виждаше небето — короната оредяваше, надолу ясно се очертаваше дънерът. Можеше да наблюдава и въздуха, и земята...

А тук три клона така бяха се сплели, че създаваха видимост на малка пещера. Така — колкото един мъж да се изтегне в едната или другата посока. Почти като кухненския бокс в някогашния му дом...

Но нямаше време да се отдава на спомени. Пък и нямаше нужда от тях. Те само тежаха — и хич не спомагаха за оцеляването...

Разстла дрехите, кожата и платното върху кората на клоните. Те ти легло. Или поне обозначение за такова. Извади хляба и сушеното месо. Да се нахрани. А за после... А за после ще мисли после. Важното беше сега да е сит и силен. Какъв смисъл има да съхранява припасите? Та да ги излапа някой друг — ако намери окървавена торба и пръснати парцали?

Сетне се отпусна и заспа. Безметежно. Спокойно...

Районът беше огледан, убеди се, че няма врагове, повече от сигурен беше в безопасността си...

Временната си безопасност...

17.

Парцалът върху лицето му пречеше да види къде се намира. И по-важното — кои са тези наоколо му...

Скъпо плати за отпускането!

Смяташе, че е сам, смяташе, че е в безопасност, смяташе, че никой не го е видял...

А се оказа свързан яката, с омотана глава, в плен...

Кое то му подсказваше, че е при хора. Хищниците нямаше да губят време за подобни неща. Щяха да го разкъсат — и нямаше дори да усети...

Нито пък маймуните-канибали...

Хора са...

Но — кои?

Захвърлиха го върху пода. Йоан завъртя глава и с кожата на бузите си усети — камък. Гладък, обработен. Значи не е в пещера, а в помещение, останало от миналото...

Чу гласове, но не разбра нищо от разговора. После махнаха парцала от лицето му...

Огромна зала... Спомените го върнаха далеч назад. Такава имаше в голямата градска библиотека. Мраморен под, колони, стелажи... И книги? Много, много книги...

Имаше маси, имаше столове...

А на близката маса бяха сложили чиния (Боже, от кое забравено време беше!), прибори, та даже гореше свещ. Нужна, много нужна в огромния полумрак...

Някъде отгоре падаше сивкава светлина, но стигаше едва до средата на колоните. Надолу беше мрачно и потискащо.

Край някои маси седяха хора. И четяха...

И четяха???

Йоан беше забравил това действие. Но спомените полека-лека се върнаха в паметта му...

Библиотеката, книгите, масите с лампи, чиято приглушена светлина служеше единствено на четящия... И множеството — тихо, вгълбено, преминало в един друг свят. Реалният свят на духовното...

Погледът му спря върху неколцината, заобиколили го. Трима от тях бяха ясни — здрави, с обгорели лица, сиво-зеленикави кожени куртки. Ловци, воители, охрана...

Двамината бяха други. Хора от загиналия свят. Единият — в костюм, с вратовръзка, с лъскави обувки. Другият в свободна тога, препасана през кръста и в дебели ботуши... Носеха очила и бяха с бради. Само дете първият беше нейде около петдесетте, а вторият много по-възрастен.

Той пръв заговори. На един език, на втори... Третият Йоан разпозна. И каза:

— Здравейте...

18.

Белокосият кимна на здравеняците, които размотаха пашкула на пода. Йоан бавно се изправи и се огледа. В залата имаше не повече от двадесет човека — всичките в странни облекла. Но нито един в кожи или условни дрехи. Някак си чинни, стегнати, четяха или пишеха...

И — тишина...

— Кой сте Вие? — запита белокосият. Явно той беше водачът и негова беше основно думата в това малко общество...

Йоан го погледна в очите. Строги, но не жестоки, изучаващи, търсещи...

— Оцелял...

Белокосият се усмихна.

— Не сте единствен... Въпросът е — как оцеляхте?

Йоан приседна на лекия пластмасов стол до масата. Погледна чинията. Беше огладнял. Белокосият кимна и Йоан се нахвърли върху храната. Хляб, нещо като сирене, два-три плода...

Изчезнаха в бездънната му уста, свикнала и на големи пирове, и по-често на стискане на зъбите.

Отпусна се назад и, вгледан нейде в бездънния таван нейде отгоре, заразказва. И, странно защо, започна от миналото си...

Отдавна се опитваше да притисне нейде в съзнанието си тия спомени, да ги скрие, да ги прогони. А се оказа, че всички те са налице... И стават все по-материализиращи се... Пред него изплуваха отдавна забравените лица на близките, спокойните и красиви картини от предишния живот, кървавите видения от хаоса...

Описа пътя си до тук. Здравеняците се напрегнаха, когато той заразказва за маймуните-канибали и за хищническите прайдове в степта. Заинтригува ги описанието на няколкото оцелели села, единият дори го прекъсна и помоли да начертае пътя си върху парче хартия...

Белокосият мълчеше, гледаше го внимателно, нещо размисляше...

После също седна насреща му и разказа за тях.

Оказа се, че са група оцелели интелектуалци. Учени, преподаватели, просто хора, неможещи да живеят в хаоса и насилието на новата джунгла. С тях бяха немало бивши полицаи, военни, ловци, работници — хора, усещачи, че без цивилизовано общество ще могат да оцелеят някак си, но искащи и да живеят.

Бяха се разпределили — едни осигуряваха прехраната и отбраната, други работещи върху запазването и възстановяването на някогашната цивилизация.

Освен това — не бяха само мъже. Имало и жени. Почти една трета от обществото. Плюс деца. Изобщо — нормална човешка среда... От далечното забравено...

Опитваха се да съберат останките от оная епоха. И да ги слепят в нов пъзел — според новия свят...

За целта им служеше бивша военна база, превърната навремето в хранилище на Голямата столична библиотека. Базата разполагаше с пет етажа под земята. Имаше поне десет изхода към „горния свят“, от които умело се възползваха бойците. Те ходеха на лов, прибираха оцелели предмети на изкуството и бита, понякога довеждаха все по-намаляващите хора от миналото...

Което, както горчиво призна белокосият, ставало все по-рядко...

После се намеси другият човек. Огледал внимателно Йоан, той попита бавно:

— Вие към коя група бихте се присъединили?

Йоан сепнато го погледна.

Наистина — а кой Йоан беше той?

19.

Белокосият замълча малко и после каза:

— Ще ви потърся след няколко часа. Измийте се, починете си... И се преоблечете...

Двама здравеняци го поведоха по стълбите надолу. Там, на последния етаж, беше жилищният блок. Йоан разбра — за тези хора изкуството, историята, литературата, цивилизацията значеха много. Но човешкият живот беше оценен по-скъпо. Затова и бяха поставили жилищата най-отдолу. Последна крепост. Мястото, което трябва да се отбранява в краен случай. И където се укрива най-ценното.

Етажът беше огромен. От фойето се отделяха шест коридора, а покрай тях се виждаха врати. Много врати. Някои двойни — предположи, че са зали, други единични. Жилищни помещения. Пред едно такова спряха.

Йоан погледна придружителите си, но те му кимнаха и се запътиха по коридора.

Бутна вратата — не беше заключена. Отвътре имаше резе, но явно не слагано. Поне скоро...

Огледа стаята. Хотелски вариант. Двойно легло, нощни шкафчета, маса, два стола, табуретка... На стената — само огледало.

Отляво зад вратата бяха шкафове — два големи и празни, отдясно банята. Истинска! С душ... И тоалетна...

Най-напред стъпи върху тоалетната чиния. После се сепна. Не беше вече в гората или в скривалището. Седна, опита се да се отпусне. Не можа. Оглеждаше се, взря се към отдушника отгоре, напрегна внимание към сифона в пода...

Беше отвикнал от тая простичка човешка дейност...

Накрая успя да се разтовари. Разсъблече се...

Внимателно пусна душа. Спомените го научиха как да нагласи водата. Не много топла, не много студена...

И започна да се връща назад...

Ах, как обичаше да се топи във ваната... Отпуснат, с прехвърчащи през главата свободни мисли, наслаждаващ се на водните камшици, мазохистично почервяващ от горещата вода...

Сега вече не можеше така...

Но, все пак, се изтърка няколко пъти със сапуна. И удивен се взря в покафеняващата вода. Като че пролетен порой подкопаваше речен бряг и отнасяше тъмната пръст...

Махна тапата, пак пусна душа...

Водата постепенно избледняваше.

А той се връщаше назад...

Към болката от изгубеното...

Толкова време опитваше да забрави миналото... Но то се върна...

Как се къпеха с жена си... Как къпеше децата... Как се наслаждаваше на половин час отдых от всичко — дори от себе си...

Обичаше да бяга от света. Понякога отиваше в любимото си кафене в центъра на града. Сядаше някъде на втория ред на масите, пиеше английски чай и тъпееше...

Именно...

За Йоан това време беше релакс и зареждане...

Тъпанарите — имаше си той теория — са си постоянно тъпи. И хич не могат да разберат какво е да се разтоварваш посредством тъпеенето. Така — половин час на седмицата. Зяпаш, не мислиш, отпускат се...

Душата и разумът, ръка за ръка, напускат грешното тяло и го оставят на себе си. Да пие, да смила храната, да съществува... И нищо повече...

Така, както човек понякога полудява за малко време... Идиотите са постоянно щастливи. Живеят в свой свят — там седят на златен трон, наметнати в алена мантия, дъвчеши пуйка с портокали... Макар реално да са върху счупена щайга, увити в скъсан чул, ръфащи парче плесенясал хляб...

И, когато човек полудее, побеснее, подрипне над себе си, пусне нервите си свободно озъбени...

Тогава той се разтоварва...

От правилата, от цивилизационния гланц, от налагания му публичен манталитет...

Да, после най-често съжалява, но... Но се е разтоварил...

Хей така и с тъпеенето...

Отпускане, за да се стегне после пак пружината на самоличността...

А в новия свят време за тъпеене нямаше. Тъпеене означаваше край на живеенето. И не беше въпрос на избор. Просто човек ставаше обектът, вместо него решаваше средата...

20.

Взе метнатите върху леглото дрехи. Простички, удобни, неопределени...

Панталон, риза — която стегна с колан на кръста и отпусна полите ѝ удобно над краката, елек...

Нито облекло на пазител, нито на охранител...

Още не бяха го определили какъв е... А и той не знаеше...

Просна се по диагонал върху голямото легло. И заспа...

Така не беше спал отдавна... Отначало мозъкът спеше, но слухът и обонянието бдяха. После се отдаде съвсем на почивката...

Събуди се. Не знаеше колко е часът, нито ден ли е, нощ ли...

Но не му трябваха такива ориентири. Свикнал беше на друг разчет. Знаеше, че е спал достатъчно. И очакваше да го потърсят...

Дойдоха...

Белокосият и един от пазачите. Представиха се.

Елвик — бивш професор по антропология и Клир — бивш полковник от нещо си.

— А сега какво смятате да правите? — попита Елвик.

Клир гледаше внимателно, виждаше се, че преценява и оценява новодошлия...

— Не зная — промълви Йоан — Имах група, имах хора край мен, имахме скривалище... И всичко изгубих...

Клир се намеси.

— Мисля, че те са изгубили повече. Ти (говореше твърдо, без цивилни формалности!) си оцелял. Те не са...

— А дали оцеляването е печалба? — попита Йоан.

Елвик внимателно го погледна, но нищо не каза.

Клир също разбра...

— Трябва да се живее — каза той — И не само да се живее. Нужно е да се създава света. Не такъв, какъвто беше преди. Но не бива и да остава като сегашния...

Йоан го провокира:

— А какво му е на днешния свят? Просто нова форма на света такъв, какъвто винаги е бил. Силните оцеляват, слабите стават тяхна храна. Някои имат идеи, на други те не се харесват... И силните идеи се налагат над слабите. „Обичай ближния си!“ е добра идея, но без колта...

Елвик премигна...

— Опитвате се да запазите миналото. Но миналото не се връща. Всяка промяна е крачка напред. И не е важно, че за нас — за хората, това е крачка назад. Светът е съществувал и без нас, оцелял е от нас, ще пребъде и занаяпред. Дали с хищниците навън, дали с паяци или ходещи акули — все ще е свят...

— Интересно виждане — намеси се Елвик — Тоест, вие смятате, че всичко е логично и не бива да се борим за промяна?

— Всъщност, вие не променяте нищо. Това, което се опитвате да правите, е да върнете колелото на историята назад. Немалко хора са опитвали — Брут и Касий, Савонарола, Торквемада, Лойола, Шарлот Корде, Хитлер... Искали са да спрат движението на историята в дадена посока. Но никой не е успял. Нито Римската република се е върнала, нито чистото християнство, нито тоталитарната църква, нито френската монархия, нито Третият райх...

— Обаче, това се е отразило на човечеството...

— Колцина са разбрали за смъртта на Марат? Колко човека са последвали Брут и Касий? Защо чистият уж Савонарола е предаден именно от последователите си? И така нататък въпроси... Човечеството не иска промени! Човечеството иска да съществува. Дали в тога или в панталони, дали в Елада или във викториански Лондон — човечеството иска няколко неща. На първо място — насита. Храна, секс, власт... Ако ще над един само да властва, ако ще собствената си жена или деца да пребива — да има власт... И на второ място — да има стабилност. Революциите са просто смяна на една стабилност с друга, на едни по върховете с други... Останалите извън върховете съществуват като биологични единици и се изживяват като хора. Макар ползата от тях е само като междинни станции за обмен на веществата в природата... Не знаят точно какво искат, но са доволни от това, в което са попаднали. Дали е яма с лайна, дали е вана с шампанско — важното е, че им е топло и са в безопасност. До един момент... Друго не им трябва. Най-малкото — промяна...

— А вие какво искате?

Йоан го погледна и замълча. После каза тихо:

— Отдавна не зная...

21.

Под земята нямаше ден и нощ. Обаче, светлините се меняха. По някое време наставаше полумрак, след 8 часа лампите засияваха. Енергия имаше предостатъчно. Военната база е била снабдена с мощни комплекси за добиване на ток от подземната река, минаваща покрай дебелите стени. Имаше оцелели техници, имаше инженери — затова и Елвик беше избрал мястото като начало на Пресътворението.

Йоан мина по сивия коридор и бързо се ориентира. Трябваше да се изкачи на предпоследния етаж, а там да открие столовата. На големия часовник в нея — кой знае защо показващ някакво време — стрелките сочеха 8 часа. По всяка вероятност — вечерта.

Край масите седяха и вечеряха повече от сто човека. Нямаше особени разлики в облеклото, но пазителите на миналото си личаха. Най-вече по лицата и поведението. Леко стегнати в походка и маниери, все още с отнесен погледи, като че се хранеха в новата епоха, а живееха в загиналия свят...

Имаше много деца. Но това бяха други деца. Сериозни, някак си вгълбени, затворени в себе си. Обръщаха внимание най-вече на родителите си или хората, които бяха с тях. Най-интересното беше, че нямаша играчки. По-късно Йоан видя, че децата имат свой отсек — със занимални, класни стаи, игрална зала... И цели гардероби с игри и играчки. Но някак си рядко, много рядко посягаха към тях. Отдавна реалността ги беше отучила от измисленото, от фикцията в забавлението. Външният свят беше прекалено страшен и в него нямаше време за отпускане и игри...

Йоан си взе чиния от шублера. Парче хляб, някаква каша, зелен плод, който се оказа вкусен и сочен. И чаша с неопределен цвят. Оказаха се витамини. Изглежда учените бяха наследили доста неща в базата.

Докато се опитваше да следва ритъма на ядене тук — спокойно, предъвквайки всичко, имайки време и да се оглежда, и да мисли — до

масата спря висок мъж. Беше в одежди като неговите. Стегнат, дори сух на вид.

— Вие сте новият, нали? — Йоан кимна и посочи учтиво стола — Не, благодаря! След вечерята ще има филм на трето ниво. После можете да спите, но утре — половин час след светването на лампите, ще мина да ви взема. Отиваме на експедиция за два дни. Едно интересно място са намерили ловците днес, трябва да го огледаме... А аз се казвам Хит...

Йоан стана, представи се — макар да беше сигурен, че онзи знаеше кой е, после побърза да изпразни чинията. Беше достатъчно и засищащо. Интересно — до кога?

Излезе от столовата, следвайки групичка от хора в бели халати. Позна — отиваха на горния етаж, точно за филма.

Заличката не беше голяма — истински киносалон, с около петдесет стола, голям екран и катедра пред него.

Тя остана празна, но останалото си беше като на някогашните кинолектории. Чу бръмченето на киномашината и на платното се появиха първите кадри... Доктор Равик... Предвоенен Париж... Общество, изпаднало в ступор и очакващо бъдещето си както зайче се е втренчило в очите на боата... Ингрид Бергман... Шарл Боайе...

Отдавна, много отдавна не беше гледал филм...

Дори беше забравил какво е това кино...

И сега не усещаше, че плаче...

Не, не от преживяванията. На мястото на доктора отдавна би намерил начин да напусне потъващия кораб, да се спаси нейде далеч от ТАЗИ реалност. А с другата ще се справи... Някак си...

Плачеше, защото разбираше, че миналото се връща. Поне в него. Разбуждаха се чувства, усещания, нещо дълбоко заровено в човека-звяр изплуваше все по-нагоре...

Когато светнаха лампите, страните му бяха сухи, очите стегнати. Стана, излезе бавно и се запъти към стаята си. Точно на ъгъла се сблъска с някой бързащ по коридора.

— Извинете — каза той...

Насреща му стоеше млада жена — малко над тридесетте, руса, с кръгло лице и чип нос. И с много, много сериозни очи...

— Да — каза тя и продължи.

Йоан се обърна подире ѝ. Не я познаваше, не приличаше на никоя негова позната, не събуждаше никакви спомени...

Но...

Но беше различна от сенките, които се мяркаха около му — от времето на голямата катастрофа досега...

22.

Светлината минаваше през прозорчето на вратата и падаше точно върху огледалото. Което си беше изключително точен знак за събуждане. Особено, ако човек не е спал...

Цяла нощ лежа и мисли.

Малко и за младата жена. Знаеше, че със сигурност се лъже. Знаеше, че е логично първата хубава спасила се да привлече вниманието. Знаеше, че това е просто увлечение... И дори това е силна дума. Пък за любов — да не говорим...

Затова се опита да я прогони от мислите си. Не беше трудно — две денонощия в спокойна среда изобщо не бяха достатъчни, за да върнат някогашния преподавател...

Насочи вниманието си върху целта на проекта.

Елвик и останалите искаха да спасят света. Да го спасят от това, което според тях, го унищожаваше. Или поне заплашваше.

Ясно беше, че Пресътворението не може да бъде реализирано за година. И дори за десет... Та и за век...

Гланцът на цивилизацията не беше надран — беше олющен. И само малки останки — като архипелаг от почти невидими островчета — бележеха някои опорни точки. Като лъчи светлина в безлунна нощ.

А нощта над човечеството се спускаше отдавна. Пирамидата на разума ставаше все по-ниска, а върхът ѝ все по-остър. Намаляваха хората на изкуството и съзиданието, увеличаваха се тези в основата на общественото съзнание — работници, земеделци, обслужващ персонал. Постепенно в обслужваща класа се превърнаха онези, които уж трябваше да са водещи и будители — учители, журналисти, медици, инженери, специалисти по какво ли не...

Така беше по-удобно. Конкретност на задълженията, манталитет, отговарящ на изискванията на господарите, бит по модата.

Е, никой никого не наричаше „господарю“, то си се подразбираше. Малка група изключително богати, голяма група богати и огромното мнозинство, определяно ласкателно като „средна класа“.

И не се питаха какво ѝ е средното, след като под нея имаше само една група — почти толкова голяма като брой — изпадналите. Тези, които живееха не ден за ден, а момент за момента...

Група, която се увеличаваше по брой в страните от Третия и Втория свят... Докато вълната преля и цунамито на безсмисления бунт срещу всичко и всички унищожи цивилизацията...

Не помогнаха пропагандите и мантрите в медиите, не помогнаха налаганите идеи посредством образованието, не помогнаха грижливо отглежданите сили за сигурност...

Когато няма перспектива — и оцеляването е шанс. Иначе гибелта е неминуема...

Да, в тази цивилизация бяха създадени прекрасни произведения на изкуството, направени велики изобретения и множество открития, беше даден път на човечеството към технологичен подем...

Но духът създаваше всичко това не благодарение, а въпреки цивилизацията...

Налаганите принципи на пазарни отношения унищожаваха не творбите, а създателите. Конкуренцията смазваше всичко различно, всичко ново, всичко възможно. Паричните отношения изтриха от морала човешките емоции — любов, красота, дълг, вяност, съвест...

И най-вече постоянното вкарване на хората в калъпа на мига...

Малцина бяха тези, които живееха за утрешния ден. Малцина бяха тези, които съзиждаха бъдещето. Малцина бяха тези, които жертваха днешния кеф заради утрешната наслада...

Цивилизацията беше изградена върху гнили основи... И рухна бързо. С трясък...

Като погребва разните течения — либерализъм, пазарна демокрация и какви ли не тоталитарни философии, маскирани като справедливост и светла евентуалност...

Сега Елвик искаше да спаси останките — или поне това, което смятаха той и хората му за култура. Но грешаха в едно — старо вино в нови мехове не се налива. Беше казано още в Библията...

Така си мислеше Йоан през цялата тая дълга нощ...

23.

Не бяха много хора — Йоан, Хит, още двама пазители плюс четирима от охраната. Последна се появи младата жена, с която се сблъскаха снощи. Тя беше в облекло, което преди биха нарекли спортно. Или ловно. Опънатият клин подчертаваше дългите стройни крака, полото и елекът формираха стройната фигура, прибраната под шапката коса даваше възможност да се види дългата ѝ шия...

— Ейа — представи се тя на Йоан.

Той смотолев и името си и по това, че не го попита пак как се казва, разбра, че знае. Но — формалност...

Тръгнаха към изгряващото слънце. Истинска експедиция — движението показваше натрупан опит. Напред двама от охраната, после пазителите, накрая още двама. Последните оглеждаха и встрани, а никой от охраняемите не се впусна в разговор. Всички внимателно следяха храстите и горичките, хълмчетата и руслата на реките.

Не бяха тръгнали на пролетна разходка, а на трудна задача в смъртоносен свят. Няколко пъти спираха, докато водачите се уверят, че няма опасност. Видяха в далечината група големи котки, а по някое време по клоните на грамадно дърво се замая маймуна и изчезна в храстите.

Беше ясно, че и светът ги следеше. Но важното в случая беше в концентрацията — да не дадат възможност за изненада, да не се превърнат в бърза закуска...

Обектът беше на много опасно място — в центъра на бивш град. През крайните квартали минаха бързо. Разрушени панелни блокове, висящи арматури, размятвани от вятъра хартии и парцали, тук-там кости. Немалко от тях — човешки...

После пресякоха реката понякога пищен мост. Сега стърчаха две-три ферми, трябваше да се мине по железобетонни греди, а отдолу бавно течеше това, което беше останало от някогашната река — важна водна артерия в държавата...

И стигнаха богаташкия квартал... Големи домове, огромни паркове, изкуствени водоеми — сега пресъхнали и служещи като препятствия, тук-там скитащи бивши домашни животни — оцелели кой знае как и защо...

Имението, в което щяха да проведат изследванията беше огромно — с великолепен замък в средата, с беседки сред вече подивели горички, цели поляни от цветя, голямо езеро, в което водата незнайно защо беше все още свежа. Имаше дори риби...

— На връщане — каза Хит, виждайки хищния поглед на Йоан към плувците...

Вратата на сградата беше затворена. Един от авангарда я приоткрехна лекичко, после със замах се метна вътре. Тишина...

Влязоха още двама, след тях Йоан. Започнаха прочистване на къщата-замък. Беше на три етажа, със своеобразна кула — донжон от лявата страна. Първият етаж не беше интересен — кухня, някакви стаи... Но имаше голяма зала — за приеми, по всяка вероятност.

Там беше търсеното.

По стените висяха картини, на специални стойки бяха статуите, а най-голямата заемаше централно място, пред някогашен фонтан...

Пазачите се пръснаха до прозорците и вратите, учените се заеха с оглед на намереното. Йоан не знаеше какво да прави — не беше изкуствовед. Но Хит му махна с ръка и посочи вратата, водеща към кухнята. Вътре беше мръсно, прозорците изпочупени, вратата към задния двор висеше на едната панта...

Йоан най-напред я обезопаси — вдигна барикада от няколко маси и два шкафа. После огледа помещението. Хладилникът беше затворен, до него фризерът също беше скрит зад желязна врата. Най-удобно беше да се наблюдава от вратата към залата — хем виждаше какво правят учените, хем под око му бяха няколкото прозорци почти без стъкла. Но явно при предишното идване някой беше се постарал да ги позакрие, така че грамадите от мебели и щайги правеха невъзможна бърза атака от там...

Минаха няколко часа. Учените ту се пръскаха, ту се събираха и започваха спор. Пазачите не им обръщаха внимание — с професионална вгълбеност наблюдаваха посоките, които сами бяха определили като възможен източник на опасност.

Йоан навлезе в темпото — та това беше животът му през последните... Не помнеше месеци или години... А може и векове...

Автоматичната винтовка беше застинала в ръката му — излишна в това примамливо спокойствие, в тази удобна за работа атмосфера...

И тогава...

24.

Вратата на фризера хвъркна — като отнесена от взрив. Всъщност, беше я отметнал с рамо грамаден звяр — нещо като получовек, полумаймуна. Без да обръща внимание на изгърмялата на пода врата, маймунякът се носеше право към Йоан. Той изобщо не се замисли. Вдигна малко цевта и от кръста пусна къс откос, после подравни мерника и изстреля още три куршума. Това би трябвало да е достатъчно, но звярът изобщо не трепна. Продължи да лети с грамадни скокове и Йоан внимателно се прицели в очите. Три... Още три...

Маймунекът изведнъж закова и рухна като падаща колона...

Но Йоан нямаше време да го гледа. От вратата вече тичаха други маймуни — пет ли, шест ли...

И той заработи с прецизни кратки откоси. Една маймуна... Още една...

Останалите направиха лек завой и се опитаха да го заобиколят. Трябваше да избира — да закрие левия или десния фланг. Отляво беше Ейа... И Йоан завъртя оръжието натам. Покоси първата маймуна, втората забави тичането... И падна под куршумите на Хит. Само той се притече на помощ. Останалите трима внимателно следяха секторите си и подвикваха на учените да побързат.

Хит обърна огъня към десния фланг. Там трите маймуни вече бяха стигнали до вратата към голямата зала, но внезапният оловен поток — почти от упор и директно в гърба, ги спря.

Хит мина на единична — прицелваше се в главите им, пускаше два бързи, после минаваше към следващата. Докато човек мигне — и трите маймуни бяха мъртви...

В ъгъла на залата, до голяма камина, скрити зад барикада от мебели, се бяха събрали учените. Някои държаха оръжия в ръка. Какви ли уреди за убиване нямаше там — и пистолети /абсолютно безпомощни срещу маймуните/, и стари, но солидни автомати, дори един стискаше автентична автоматична карабина от войната...

Никой от охраната не помръдна. Само Хит обиколи, огледа всичко...

— Подведохме се по тая уж заключена врата — каза той на Йоан, когато мина покрай него...

Йоан кимна. Не беше негова работа, но той имаше едно правило в Евангелието от Йоан: „Нищо не е такова, каквото изглежда“...

Обаче, за охраната отговаряше Хит...

Справиха се, вярно. Засадата на маймуните беше добре обмислена и почти успешна... Ако не бяха автоматичните оръжия и инстинктът на Йоан и Хит...

Но за кого ли беше подготвена?

И кой гарантираше, че някъде из голямата къща нямаше друга засада?

Хит остави Йоан с тримата от охраната да бдят над учените, продължаващи изследванията си. Сам той взе един човек с оръжие и тръгна отново да огледа къщата. Което, според Йоан, трябваше да направи още при идването. Но, изглежда не бяха за пръв път тук и разчитаха на познатото...

А някой ги беше видял, разчел поведението им и беше устроил засада...

Не успокояваше, че този „някой“ беше маймуна. Щом един прачовек е успял да схване системата — трябваше да се променя.

Отделно, че си заслужаваше да се помисли по-сериозно и да се отнесат с по-голямо внимание към гигантските маймуни...

25.

На връщане забелязаха отдалеч голяма маймуна. Но тя се скри бързо в туфа храсти и те не се занимаваха с нея повече. Стигаше им временния стрес днес. Пък и хората бързо свикваха с напрежението — не търсеха екшън за разреждане и забавление, но и не бягаха от риска. Просто знаеха, че животът е живот, докато си напрегнат. После идва смъртта...

Йоан искаше да се доближи до Ейа, да поприказват, да разбере нещо повече за нея...

Но, разбира се, в този свят време и място за ухажване нямаше. Всеки знаеше къде трябва да е, в коя посока да наблюдава, кой сектор да защитава... И да напусне зоната си — означаваше огромна опасност за всички, възможност за погибел...

И, все пак, Йоан от време на време хвърляше бърз поглед към колоната, където трета поред се движеше младата жена. Разбира се, това бяха бързи погледи, но наблюдателният Хит се подсмихна тънко по едно време. Естествено, и той не коментира — в походни условия няма време за празни приказки. Дори звуците бяха ограничени шъткания, изсъсквания, леки подсвирквания...

Прибираха се с добри резултати. Учените твърдяха, че са намерили поне десетина оригинални картини — при това едната изключително стара и ценна, бяха понесли две статуетки от Древния Изток, в кожена торбичка прибраха немалко монети, а на гърба на единия имаше малък денк с книги — две от тях бяха отпечатани, по всяка вероятност, от самия Гутенберг...

После Йоан разбра, че невинаги резултатите са толкова добри. Случвало се е да намерят само копия, репродукции, модерна литература... Но Елвик държеше всичко по-ценно да се прибере. Защото никой не знаеше докога ще се трупа колекцията. И какво ще е нужно тогава, когато новите хора започнат да възстановяват своя стар свят...

Йоан видя Големия склад. Беше на предпоследния етаж — над сами жилищата. Цялото пространство беше разделено на зали. Много зали...

В едните бяха рафтовете с книги — по епохи, по държави и езици...

В другите съхраняваха и работеха върху скулптурите и картините — описание, консервация, разпределение. Да, колкото и чудно да му беше — хората се бяха погрижили да намерят и използваха активно бои, химикали, лакове... Разбираха, че не само трупането на богатствата е важно, но и запазването им за Мига... Мигът на Пресътворението...

Там и успя да поприказва с Ейа. Препоръча се да ѝ помага за картотекирането на книгите. Хит с усмивка се съгласи и Йоан влезе в залата. Горедолу колкото грамаден киносалон. Цели колони стелажи, високи до тавана — а това бяха поне пет метра, със стълбички на колелца наоколо, с маси за обработка на книгите...

— Бързо стреляте — каза Ейа, поемайки поредната книга...

— Не аз създадох тази епоха — оправда се Йоан, после разбра, че това е нещо като похвала.

— Навън се оцелява трудно. Убивай — иначе ще те убият... Законът на Дарвин — можещите оцеляват, слабите стават на храна...

Ейа кимна.

— Не бива да се мисли — каза тя неочаквано сериозно — Брат ми, мъжът ми... Брат ми беше археолог, съпругът ми лекар. Не можеха да убиват. Просто виждаха не враг, не убиец, а живо същество. И ето...

Йоан прие разказа ѝ спокойно. Колко такива беше изслушал, колко беше видял и сам преживял...

Продължиха работата, подмятайки си къси реплики. Само по едно време Ейа се поотпусна и му разказа, че е била певица. Професия, за която в новия свят нямаше никакви шансове. Затова станала част от учените. Обичала книгите, четенето, дори се опитвала да пише... Нищо особено — всеки нормален човек е писал. Най-вече стихове, но и приказки, разказчета, че дори романи...

Йоан премълча. Не обичаше чужди излияния, затова поезия не отваряше. Предпочиташе човешкия свят, видян през очите на философа, на психолога. Поради което купуваше и четеше само

повести и романи — да има време да проследи развитието на личността, взаимоотношенията ѝ със света, с останалите...

Да, де — беше писал стихове. Като ученик... То пък кой не е писал тогава... Ако едно дете стои тихо и кротко цял час — трябва да се заведе на лекар. Ако детето не е разказвало свои приказки, не е пяло свои песнички, не е рецитирало свои стихове — трябва да го прегледа психиатър...

А стане ли пубер и не пише любовна поезия — този човек няма да е човек. Да, ще има човекоподобен вид, но отвътре ще е животно. Хранещо се, размножаващо се, но...

Но не умеещо да види света...

И ще обявява за идиоти поетите, както и нормалните хора, можещи да приемат от един залез много повече, отколкото кратката информация „става тъмно“. А после този човекоподобен ще дресира и потомството си така...

Обаче, Йоан не го каза...

Просто разменяше реплики с Ейа — понякога банални, понякога умни, понякога интимни, понякога само заради контакта...

Накрая тя каза:

— Е, достатъчно за днес. Отивам да се измия. Ще се видим в трапезарията, след половин час, нали?

26.

Тази вечер храната се състоеше от някаква супичка — по-скоро крем-супа, парченца месо, хляб и дори парче риба. Рибата се дължеше на Йоан, който без да иска разрешение, се измъкна от базата и се върна в имението с езерото. Охраната го видя, но нали излизаше — никой не го спря. Е, после се наложи да изслуша малко словесно от Елвик — че са едно цяло, че има ред, че не може така анархистично...

Но никой, разбира се, не отказа рибата...

Само едно нещо го обезпокои в имението.

Трупове на маймуните ги нямаше. Следите си бяха навред, кървавите петна бавно засъхваха, гилзите бяха пръснати по пода... Мъртвите маймуни отсъстваха...

Кое то беше показателно. Значи някой е бил след битката тук. И не сам. И според някакъв ритуал е прибрал убитите. Или е прикривал следи.

Защо?

Ейа взе поднос от големия шублер и седна до него на масата. Никой не им обръщаше внимание — хората идваха и си отиваха, разговорите се водеха тихо, погледите бързо се мяхаха насам-натам, но по навик... Самоохраната беше първото задължение на човека — ако иска да има и други...

И те разговаряха тихичко — за нищо особено. Денят, задачите за утре, интересни открития в докараните находки...

Нито дума за миналото...

Нямаше и защо... Бяха минали не девет или 40 дни помен за мъртвите — времето беше се разляло като огромно, поглъщащо всичко наоколо си, блато. И в него потънаха и потъваха спомените, близките, сам човекът...

Имаше само мигът. Сегашният. Утре...

Утрето беше фикция...

Ако дойде...

Безсмислено беше да се концентрира човек върху планове и намерения. Елвик беше един от малкото оптимисти. Той цял час разказва на Йоан как вижда бъдещия минал свят. Идеализирано минало и розово бъдеще...

В което явно нямаше място за маймуни, големи котки, канибали, свободни банди...

Хуманист, оптимист, романтик... Елвик беше осъдил негласно на смърт всичко, което пречеше на виденията му. Изобщо не приемаше законите на природата за ролята на хищниците.

— Добре — каза му Йоан — но кой ще е санитарят на природата? Кой ще убива слабите и болните? Кой ще подтиква бавно и неумолимо земните същества да се развиват? Кой ще е камшикът зад интелекта? Морковът го знаем — желанието да станем съвършени. Е, няма да стане, но... А кой ще стряска и плаши с деградация?

— И какво стана, когато имаше страх? — попита Елвик — Човечеството ще стане съвестно, ще мисли, ще планира... За себе си... Всичко научено и създадено е за хората, нали?

Йоан се разсмя.

— За хората е прекрасният дворец, издигнат сред великолепен парк. Но хората не искат гледката или чистия въздух — искат да владеят всичко това. Да наредят какви беседки да се издигнат, какви алеи да се прокарат, кой да влиза и кой да не може да посещава парка...

Елвик се понамръщи, но Йоан продължи:

— Говориш за съзнание, говориш за съвест, говориш за хуманизъм... Основата на всичко това е самооценката. Кой какъв е и защо такъв е. Аз не познавам човек, който да не смята, че заслужава повече. Много повече от това, което му определят природата и обществото. Именно такива хора тласкат промените — с амбиция за себе си, те дават възможност на другите, на разбиращите значението си, да заемат своето място. Слабите са не скромните, слабите са надценяващите се. Защото не са реалисти... Е, представи си такъв свят — без хищници, без реалисти... Болен свят...

— Но ти смяташ, че човечеството ще може да живее сред опасностите на днешния ден? — възкликна Елвик...

— Ще живее... Ще оцелява... Ще гради... Ще променя... Но не правилата, а светът. Свят без силни и слаби е свят само на слаби. При

всеобщо равенство — на силите, на интелекта, на социалното положение, веднага ще се намеси друг фактор. Например — амбицията. Тогава?

Елвик недоволно кимна.

— Подценяваш, много подценяваш хората — каза той — Ще мине време и...

— А, време... — Йоан го прекъсна безцеремонно — Време... Значи говорим пак за някакво ефимерно бъдеще, за някакъв свят не на утрешния ден, а нейде поне през другата седмица — според мерките на вечността... А днес? Какво ще правим днес? Утре?

Елвик въздъхна.

— Налага се — каза той бавно — да изчакаме утрешния ден... В днешния имаме прекалено много работа...

— Да оцелеем — пак го прекъсна Йоан.

— И това... Но трябва да спасим културата на миналото, да запазим някои неща...

— Правила, закони, философия...

— И тях...

— Тогава за какъв утрешен свят говорим? Проекция на миналия, който ни доведе до днешния? Въртене в кръг? Запазваме това, което смятаме за историческо достижение, но не като научна ценност, а като основа, около която да възстановим отреченото от природата...

Елвик замълча. Сетне пророни:

— Може и да има нещо в думите ти... Но не може да се живее само за днешния ден, само за днешното хранене. Трябва цел!

Йоан се усмихна:

— Колумбовци... И той тръгнал към Азия, а стигнал в Америка...

27.

Настъпи тишина. После Йоан примирително каза:

— Да, разбирам — за да оцелее човек му трябва някаква идея. На животните им е лесно — оцеляват, защото инстинктът го изисква. Не разсъждават, а действат. И е вярно, че аз — а и мнозина, дори прекалено много от хората — оцелявахме като животни. Дори по-опасни от тях. Защото при нас има инстинкт, има и умение да преценяваме и планираме. Идея не ме е водила... И защо да мисля за бъдещето, когато миналото е черно, а днешният ден мъгляв...

Елвик кимна и се поизправи. Навън изглежда се спускаше вечер, лампите постепенно сменяха светлината си, стомахът подсказваше, че е време за вечеря.

Ама че работа — помисли си Йоан. Трети ден е тук, а организмът му започна да се нагажда според режима. Преди се сещаше за храна само, когато я зърнеше. И то в готов вид. Пасящо добиче не можеше да предизвика спазми в корема, но убито и разкъсано — вече стомахът му започваше да играе. Още повече, че рефлексът беше силен — кръв значи храна. Ако има време и възможност за печене... Добре... Но в много от случаите суровата храна беше приемана от организма като благодат...

Къде отиде капризният му стомах, оня хроничен гастрит, къде да търси хапчета...

Жизнената среда лекуваше бързо. Или убиваше — който както успее...

Елвик бавно започна — самопризнанията не се изстрелват като куршуми, те са болестни.

— Знаеш ли, и аз често съм песимист...

— Не съм песимист — каза Йоан — Скептик съм...

— Добре, скептик... Мисля си, че ние започнахме нещо. Може би след нас децата ни ще продължат... Колко деца? Как? Ще могат ли? Ще имат ли време? Защото дивацината е като бурен — бързо заема териториите около си. А за тия територии трябва градинар. Да се

грижи за културните растения, да ги полива, да ги тори, да ги пази от бурените. Но бурените не идват с парад или с огнева подготовка. Те се промъкват — малки семенца, подземни корени... И се увиват, задушават...

Той помълча.

— Нямам представа и за след година какво ще е. Понякога си мисля, че всичко това създадох, за да намеря работа на хората, да им дам перспектива за надеждата... Добре, да речем, че намерим и съберем всичко ценно от миналото... Което, разбира се, е абсурдно, но... И после? Нали това събрано е за хората? А те къде са?

— Наоколо ви — каза Йоан — Зад стените на селца, в стари укрития, по пещери, на острови... Има хора, има...

— Има — кимна Елвик — Но какви? Сам разбираш, че тук не е за всеки. Някой е готов да живее заради бъдещето, повечето искат да оцелеят в настоящето. И ако може — други да им организират подобря свят. Да им построят утрето, а после да ги поканят в готовата нова епоха...

Йоан нямаше какво да възрази.

— И ние — Елвик завъртя ръка — всички тук, сме като в два свята. В днешния свят на смъртта и в утрешния на мечтата... Мъчим се да не обръщаме много внимание на ужасите сега, изживяваме кървавата реалност... За да успеят децата ни... Или внуците... Да са щастливи...

— Ако имате внуци — рече Йоан и съжали, но Елвик изглежда беше мислил и по този въпрос.

— Така е... Никой нищо не знае... Но се надяваме...

После впери поглед право в очите на Йоан.

— Ти ще ни помогнеш ли?

28.

Йоан замълча. Отговорът беше ясен, но как да обясни, че помощта е едно, а вдадеността в една работа — съвсем друго нещо...

Да, помагаше им и сега — включи се в мисията им, без да го молят освежи храната, обаче...

Живееше тук, такива бяха правилата, спазваше ги. Пък и отговаряха на неговите изисквания от Евангелието му. Не ти ли вреди — помагай!

На първо място — да не ти вреди. Всякак...

Ти си основата на този свят. Който съществува, защото ти съществуваш. Своеобразен солипсизъм. Светът е твой — защото ти си го създал. Такъв, какъвто си можел да го създадеш. Смърт, жестокост, хищници, вечна борба... Докато успяваш... Това е твоят свят...

Премахнат ли те — изчезва и светът...

Затова трябва да се пазиш. Себе си — най-напред. Рисковете с твоя живот са рискове за света...

След теб щяло да го има? Да, бе... Кой ще го докаже? Кой ще го види? Кой ще го изживее?

Ето защо Йоан преценяваше всичко ставащо наоколо от гледна точка на личността си. Той! И после останалите — в зависимост от приближеността до него...

Е, преди беше друго... Но беше и друг свят...

Тогава в центъра му стоеше пак той — съставен от мнозина. Децата, жена му, родителите, близки, приятели, познати... По тази линия...

Тогава действията и помислите му зависеха от много пресичащи се интереси. Интересите на децата и жената, на цялото семейство, на близките хора...

Сега стана прекалено лесно. Една точка — той. И останалото се върти около нея.

Трябва му, харесва му, нужно му е... А как ще се отрази на него самия?

Хубаво е — обаче рискува себе си?
И колко от хубавото си заслужава?
Прицел в живота — през един мерник. Своя интерес...
Сега беше в друга среда — на хора, които искаха да възстановят
предишния жизнен ред. Но — рискувайки себе си...
Тогава — за кого се жертваха?
Имаше ли смисъл да създаваш нов свят за непознати и далечни
теб хора? Които може да са всякакви...
Себе си познаваш...
Аксиома — ти си най-най-най...
И тази аксиома ти дава сигурност...
А сега трябва постоянно да доказваш теоремата, че някой
заслужава да те смени... Изобщо!
При което изходящото условие беше сътворено от някой друг. И
резултатът щеше да е от полза за някой друг...
Е, Йоан нямаше нищо против да помага... Но — да помага... Не
да се жертва за други... Непознати, далечни... Може би дори
незаслужаващи... Със сигурност незаслужаващи — щом така леко
щяха да приемат подарен им свят...
Платен с живота на Йоан... И други...

29.

— Не зная — каза той честно — Ще ви помагам, но... Но не зная дали ще остана при вас завинаги... В един момент ще си тръгна. Вие опитайте да установите някакъв ред — тук, в района, на континента, на цялата Земя... Ако можете... Аз не мога да спра...

Елвик стана, рязко кимна и тръгна към вратата. Светлините вече ставаха ярко жълти — време за вечеря...

А след нея Йоан и Ейа излязоха над базата. Огромното подземно убежище беше окичено отгоре с пететажна кула — като шип над немски шлем. Кулата не беше голяма по площ — някъде стотина квадрата. Долните етажи нямаха прозорци, само на петия бяха поставени бронирани стъкла. И на покрива имаше площадка, в центъра на която се издигаше малка постройка — вход към дългата стълба надолу.

На площадката имаше само двама часови — разположени по диагонал. Те оглеждаха територията наоколо — а отвисокото се виждаше чак голямото черно езеро на изток.

Двамата мигновено се обърнаха към скърцането на стоманената врата, после отново се втренчиха в секторите си. Не беше ново вечер двойки да излизат горе. Човешко...

В базата имаше много хора, пътищата им се пресичаха, някои бяха със семействата си, повечето сами. И тези самотници търсеха инстинктивно някого — опора. Поне временно. Но с мисълта, че ще е завинаги...

Йоан и Ейа се подпряха на стената — до сами вратата. Над мрачните планини се издигаха постепенно тъмни облаци. Някъде се виждаха светкавици. Идеше буря от запад...

На юг беше тихо и спокойно. Като в гроб...

Впечатлението се засилваше от липсата на звезди. Нямаше и светлинка...

Континентът, преди време облян от електрическата светлина на струпаните градове, предградия, села, курорти, сега тънеше в мрак.

Никакви летящи фарове, никакви мигащи самолети отгоре...

И тишина...

Наистина — гробищна...

Двамата мълчаха. Мълчеше кулата. Мълчеше равнината. Мълчеше близката планина. Мълчеше черното езеро...

Само светкавиците заплашително приближаваха, а започна да се чува и гръм — като пукот от горящи клонки...

— Искам да ти кажа... — Йоан започна внимателно, с мъка преодолявайки засъхналото гърло...

Ейа сложи пръст на устните си...

— Няма нужда...

Йоан разбра. Промяната в цивилизацията промени и човешките взаимоотношения. И най-напред унищожи любовта — към другите, към близките, към хората въобще. Оцеляването не е романтична игра. Във филмите даряват последната капка вода, в книжките крият трохички, за да нахранят любимия. Но в реалността...

Да, сред цивилизовани или полуцивилизовани хора е можело да бъдеш благороден...

В джунглата благородство няма. Там винаги трябва да си поне предпоследен. Последния го изяждат...

Мнозина загинаха в първите дни на Хаоса. И Йоан тогава подкрепяше и помагаше. Изведе семейството си, помогна на старата жена от долния етаж — докато стигне до дома на сина си, придружи колона ученици, опитващи се да се приберат от екскурзия до столицата към своя роден град. Или поне ги натовари на влака. На последния влак, потеглил от гарата... Месец след това там беше част от градската джунгла — храсти, бурени, криещи се хора, търсещи храна озверели улични псета...

После разбра — никому не помагай! Едно, че няма смисъл, второ — самият ти се жертваш... За да умре обекта на помощта ти не днес, а утре...

Особено, когато остави семейството си в оная горичка — колкото да го изчакат, докато се свърже с братовчед си в близкото село. Нямахше как да ги вземе със себе си — децата бяха капнали, жена му беше рухнала психически. След нервния срив в началото — когато го обвини във всички земни грехове, когато го упрекна, че е виновник за тежката ситуация, когато му заяви, че го мрази, тъй като...

Йоан разбираше. Жената нямаше обяснение откъде, защо и как са изникнали гладните демони, донесли смърт и разруха. И, както винаги — най-близкото, понятно и несъпротивяващо се обяснение за всичко лошо, беше мъжът ѝ...

Просто трябваше някой да е виновен. А епохата беше невидимо понятие, обстоятелствата всеобхватни, обществените промени трудноразбираеми за красивата ѝ, симпатична, добра главичка, ненатоварваща се с излишни анализи и оценки...

И тя намери най-бързото решение — виновен е Той...

Ролята на Йоан в живота ѝ беше двойствена. От една страна той беше символ и реалност на всичко мечтано: красота, характер, ум, манталитет... От друга страна и тя, както всяка жена, имаше за себе си впечатление със знаменател сбора от нечии безинтересни чужди мнения и някаква си реалност, далечна от истинската в главата ѝ... А числителят беше самооценката — от малката принцеса до красивата кралица. Която трябваше само да украсява света и всички, ама всички да са ѝ задължени. Най-напред заради щастиято да я съществуват редом с нея, а после и за всичко останало...

Поради което не издържа на действителността...

Избяга от нея...

И се затвори в своя свят — светът на невинната душа, страдаща заради... Заради Йоан — който беше подръка именно, за да бъде винаги виновен...

А той си я обичаше и такава. Заради хубавите и лошите ѝ черти, събрани в едно. Дори за миг не си помисляше, че може да я промени, да създаде нова жена — като издяла излишното и грозното...

И все още имаше вяра в нея, в интелекта ѝ, в мисленето...

Остави я с децата, като заръча строго и престрого: да чакат. Нищо друго — само да го чакат. Да се скрият в голямата хралупа на изкорубения дъб, да не шават зад купищата клони, с които той маскира входа, да не реагират на никакви звуци или движения навън... Никакви!

Не ги завари. Хубавото беше, че нямаше следи от нападение. И клоните бяха отместени в единия край само — като че човек се е измъкнал или вмъкнал вътре. При това не бяха разхвърляни, не бяха смачкани...

По всяка вероятност тя е решила, че трябва да го намери... На всяка цена! И пак — както и предишните дни — да му каже директно какво мисли за ситуацията. Да посочи грешките му — както тя ги вижда, да го упрекне за страшната среда на започващото самоубийство на човечеството, да изиска веднага, ама веднага! — да направи всичко, което трябва... Е, тя не знае какво трябва, но той е длъжен да изпълни желанието ѝ...

И е повела децата да му каже в очите какво мисли за него...

Ужасът наоколо не беше пречка за нея. Той не съществуваше реално в съзнанието ѝ...

Йоан потръпна...

Ейа го погледна и каза:

— Искаш ли да отидем в стаята ми?

30.

В този нов свят нямаше време и място не само за чувства, но и за думи. Кога и как човек да изрази себе си, да се отпусне... Ако навред беше смъртта...

Мъжете и жените не се обичаха — размножаваха се. А понякога само изпълняваха повелите на нагона.

Групата на Йоан никога не остави жена при себе си. Той знаеше — жена означава пробуждане на чувства, на завист, на ревност... И забравяне на останалите в името на жената...

Ето защо жени намираха само насила. Случайно срещната, намерена, видяна — изнасилена и убита. В малките села, където хората се опитваха да се съберат наедно, да се бранят, да се скрият — групата връхлиташе, избиваше мъжете, изнасилваше жените и после премахваше и тях. До следващото село...

Жената беше и стимул, и тежест за мъжа — това Йоан знаеше по личен опит. Как пърхаше над земята в дните на любовните си горения... И не само по бъдещата си жена — страдаше и се възвисяваше и по други... Буен огън...

Само дето на буен огън чеверме не се прави.

Буйният огън е сигнал, топлина, красота... Но за постоянство се изисква жарава. Стихнал огън, нажежени въглени, бавно тлеещи, поддържащи равномерна топлина, съгриващи и създаващи...

Може да се изгориш само, ако бръкнеш в него...

А буйният огън е заплаха и за теб, и за околната среда. Пожари, унищожения, безсмислена загуба на всичко...

Така усети, че е намерил истинската жена — разбра го по умиротворението в присъствието на тази, която заведе пред олтара. Пред нея не бушуваше — пред нея благоговееше. И разбра: това ще е човекът, с когото иска да изкара живота си...

Само дето отдавна е казано: боговете се смеят, щом хората правят планове...

А Ейа...

Не, тя не беше жарава...

Нямаше го лудият пламък, но липсваше и постоянната топлина. Беше се опарила. И не искаше да гори пак. Просто Йоан ѝ харесваше — мъж, човек, близък...

Затова пожела да стигнат до края...

Което, впрочем, в хаоса беше нормално. Нямаше време за бавен живот. Нямаше време за мислене, за разговори, за споделяне...

Живееш...

А в това се подразбираше — оцеляваш, храниш се, задоволяваш желанията си.

Всички...

Сега...

Утре...

Колко е далеч до утрешния ден...

Ако изобщо настъпи...

Йоан не размишляваше по този въпрос. Той отдавна беше направил изводите си — още когато започна хаосът. Решилите да формулират основните постулати на новия живот бяха закъснели. Те първи станаха жертви на необгърнатото и неразбраното.

Не, не... Първите жертви бяха онези, които смятаха, че могат да анализират света на джунглата. Оказа се, че време за анализ няма...

И тези, които смятаха, че може да вкарат реалността в някаква формулировка.

Но реалността се менеше постоянно, а формулиращите се превръщаха в мъртва материя...

Така че Йоан и сега не мислеше, не правеше изводи...

До него леко спеше Ейа, той не смееше да помръдне, за да не я събуди. И тялото му полека изтръпваше. Но това не беше болка, а миг на сладост. Миг, който той желаше да продължи. Макар да не знаеше докога...

И в този момент лампите блеснаха, угаснаха, пак светнаха ярко...

31.

Явно тук имаше определен ред. По коридорите тичаха хора — предимно мъже, имаше и няколко жени. Въоръжени — кой с огнестрелно оръжие, кой с лък, кой с копие. Никакви деца — бяха ги прибрали в безопасната част. И почти нито един от хората, които Йоан забеляза в изследователския център. По тревога на позиция излизаха само бойците...

Той нямаше определена позиция, но се устреми към площадката, на която тази вечер бяха с Ейа. Петте етажа до нея взе на бегом. Излетя от входа, завъртя се, легна и присви очи. Бързо свикна с тъмнината.

На площадката имаше врагове. Стотината квадрата вряха и кипяха, разнасяха се трещения на стрелба, чуваха се заплашителни или жалостни викове...

В североизточния ъгъл се беше спотаил някой от нападателите — Йоан бързо разбра това. Нещо познато имаше във фигурата. Държейки голям тъмен предмет, оня го насочи към Йоан, после се полуобърна и зачатка с голямокалибрена картечница по тримата, които се опитваха да го заобиколят от другия край...

Йоан не помисли дори. В подобни ситуации няма време за мислене. Действа инстинктът. Така че превъртя автоматичната пушка и, без да се цели, започна да праща куршум след куршум към ъгъла...

Онзи се сви, после се преобърна напред и замря...

Йоан повече не го погледна. Нито се втурна да помага на двамата от своите, които бяха паднали, покосени от картечницата. За тях щяха да се погрижат... Ако има възможност... И време...

Няколко десетки нападатели заливаха сградата с олово и стрели. Две от тях се удариха в желязната врата на входа и паднаха до Йоан. Той не им обърна внимание — стрелата или куршумът, които бяха опасни за него, нямаше да види, ни чуе... Така че — защо да се разсейва.

Голата площадка около сградата беше обкръжена. Видя хубаво нападателите — хора. Някъде под далечните дървета мярна големи,

тъмни фигури. Маймуни? Хора и маймуни заедно?

Но и това щеше да обмисля сетне. Приклепна до парапета, внимателно се прицели и започна да стреля точно и бързо. Опитът си казваше думата. От неговата страна огънят позаглъхна, нападателите се свиха кой където намери.

Бранещите се стреляха и от площадката, и през специалните амбразури през бронираните стъкла на последния етаж. От там излитаха и малки черни топки, които разрушаваха мрака със страшен гръм и поразяващи светкавици. Самоделни бомби — разбра Йоан. Явно групата на Елвик беше добре въоръжена, не разчитаха само цивилизационният усет да ги спаси...

Нападателите започнаха да се оттеглят. Изглежда бяха опитали с изненада да нахлуят в базата, но часовите ги бяха усетили.

Някой дръпна Йоан за рамото. Хит му каза задъхан:

— Няма смисъл, остави ги да се изтеглят...

— И да се върнат пак? — Йоан даже не се изненада — Искаш да наберат още сили и пак да дойдат? Не...

Беше си закон от Евангелието му — врагът трябва да бъде убит! Никаква милост — тя носи само проблеми...

Хит застана до парапета и с възхищение изгледа как стрелецът до него поразява мишена след мишена. Не прости и на неколцина ранени, едва влачеци се през празната зона...

Отзад никой не стреляше. Хората оглеждаха убитите, изнасяха ранените по кривата стълба надолу в сградата, някои превързваха на място и им помагаша да се придвижат сами...

А от ъгъла се надигна фигурата на сразения нападател...

И Йоан го позна...

— Драко?

32.

Дулото само се вдигна нагоре, но миг преди пръстът да натисне спусъка, Драко извика:

— Не стреляй!...

И добави отпуснато:

— И без това съм убит...

Йоан внимателно притича до подпирания се на парапета някогашен другар. В кожени дрехи, които бяха накъсани от куршуми отпред и по левия крак, окървавено лице, стиснати зъби...

— Защо си тук?

— Май искаш да питаш защо съм жив? И аз не зная. Плениха ме оная нощ. Беше специална група — като нашата. Само мъже, обучени, готови на всичко, за да спечелят... Мислех, че са те убили. Мен и още двама ни извлякоха навън и ни вързаха, като закриха главите. После чух как ги заклаха. Бяха ранени и явно не им трябваша. Мен ме оставиха — макар да бях успял да убия двамина от тях, а колко раних не помня...

Драко пое широко и шумно дъх.

— После отметнаха чувала и видях маймуните. Трябваше бързо да разбере каква е ситуацията. Но не беше и трудно. Оказа се, че хора и маймуни действат заедно. Като маймуните са нещо като разузнавачи и сержанти. Има човек, който командва всички, но той предпочита да се опира на ония зверове. Мен ме харесали още по време на нападението на селото — наблюдавали са ни.

— Предложиха ти и ти прие да станеш част от стадото?

— За какво предложение говориш? Избор нямаше. Или оставах с тях, или ме убиваха...

— Маймуни... — замислено каза Йоан...

— Да, да... И аз се сетих за оня стар филм, дето маймуни владеят Земята. Не знам — ще стане ли, няма ли да стане... Но засега са враг, опасен враг. Бият се с ръце и крака, умеят да стрелят, хапят, ритат като магарета... Снощи дойдохме тук, а в полунощ мен ме

пратиха с първата група на покрива. Казаха ни, че няма часови, обаче... А и ти стреляш много точно...

Йоан не знаеше какво да каже...

— Извинявай... Ако не звучи глупаво...

Драко се полуусмихна през болката.

— Че ние с теб се знаем от колко време... Колко хора загинаха край нас, колко ние убихме... Знаех си, че ще е един ден, ама не мислех, че ще си ти... То, всъщност, в това време всеки отвсякъде може да те убие... Ти поне ще ме погребеш и няма да ме изядеш...

— Да те изям? — Йоан беше смаян.

— Маймуните са канибали. А и хората с тях опитват човешкото. Всичко е храна, всичко... Нали ти сам го казваше...

Драко се поизви... хвана с две ръце парапета.

Йоан го пое, кресна на двамина, които тичаха насам с носилка. Положи Драко на нея. А оня отвори очи.

— Май повече няма да се видим... Или по-скоро — аз няма да те видя... Не си го слагай на душата... Убивай или ще те убият... Знаеш...

Понесоха го към желязната врата.

Йоан остана — разпредели по бойниците десет човека, определи групата, която трябваше да остане като резерв на петия етаж, посочи на Елвик други десет, които на сутринта трябваше да отидат на нова експедиция. Животът продължаваше. И беше нормално да включи и себе си в тая група.

Искаше му се да не бъде тук, в затворената база...

Когато намери медицинската зона, човекът с бял халат, почиващ си на диванче пред вратата, му каза, че донесеният нападател не е стигнал даже до операционната. Просто умрял... Трупът е в изолационната, при другите убити от нощта. На другия ден ще ги погребат в катакомбите отдолу. Да не оставят следи навън, да не дават още храна на бродещите гладни — хора, зверове, маймуни, лешояди...

Не отиде при Ейа. Нямахше настроение да говори с никого. Стегна екипировката, провери патроните, мина през стола и взе дажбата за един ден. Смяташе да не бърза с прибирането...

33.

Елвик ги напътстваше обстоятелствено. Отиваха в един от големите музеи — провинциален, но в град с богато минало. И още по-богат с културни забележителности. На едно място бяха исторически музей, картинна галерия, библиотека, направена от някакъв бивш президент...

Много артефакти щяха да намерят... Преди тях експедиция не беше стигала чак до това място, така че трябваше да действат бързо и да прибират всичко, каквото сметнат, че ще е полезно за делото им...

И затова тръгнаха с няколко талиги на леки ресори. Широки, с високи канати, във всяка по два коня. А Йоан и още петима яздеха — конете им бяха и резервни, и служеха за бързи разузнавателни набези около пътя...

Наблизо със сигурност имаше врагове. Окото му мярна веднъж опашка на лъв, забеляза черна маймунска сянка в клоните на далечно дърво, отбеляза си, че няколко купчинки от зелени вършини край пътя са твърде подозрителни...

Нямаше намерение да влиза в битка и преодоля желанието да пусне някой куршум към привлечките вниманието му аномалии... Всъщност, целият свят наоколо не беше нормален... Но само, ако го измерваш със старите мерки...

Градът беше пуст. Дори кучета не се появиха. Те отдавна бяха изядени или сами се групираха в глутници и се превръщаха в страшни изстребителни на живота...

Спряха талигите в двора на музея. Затвориха решетестата врата, оставиха двамина на пост върху площадката пред входа, още двамина заеха позиции край прозорците от двете ѝ страни.

Останалите се заловиха за познатото — бойците отцепиха околните зали, учените се заеха с намереното. Трябваше бързо да преценяват, оценяват, внимателно да решават кой предмет, картина, книга да вземат...

Йоан направи една обиколка по етажа, провери внимателно всички възможни врати, тръби, отдушници, комини към старите камини. После бавно, напрегнат и с пръст върху спусъка, се изкачи на втория етаж. Нищо...

Празни зали — без разрушения, без следи от нечия дейност. Картините висяха по стените, скулптурите бяха композирани в средата, заобиколени с килими и пътеки, край стената имаше свалени рамки, внимателно подпрени върху нея...

Подпрени?

Кой и защо е свалял картините?

Йоан бързо обърна една рамка. Празна. Имаше красиви орнаменти, имаше табелка, нямаше платното. То беше свалено бавно и внимателно, гвоздей след гвоздей. Никакви следи от плата, никакви поражения...

Някой е бил вече тук?

Елвик каза, че за пръв път изпрацат хора в този музей... Значи?

Значи има и други?

Йоан се поусмихна. Май не е бил съвсем прав. Една идея е хубава, но хрумнала само на определен човек, тя си остава идея. Но, когато и други са се сетили... И заработили за нея... Когато и други хора са решили да спасяват миналото, за да градят бъдещето...

Не знаеше защо, обаче му се искаше това да е подобна група. Спасители на историята и цивилизацията. Не откачен олигарх, решил да доживее дните си в минал разкош, а нормални хора с нормално мислене...

Опитващи се да градят общество...

Навън се чу гръм... После пак... Охраната мятеше гранати по някого...

Йоан внимателно надникна. Няколко човека и... да, и маймуни сред тях, се опитваха да преодолеят голямата решетеста ограда. От вратата изхвърчаха учените и се мятаха по талигите. Бойците стреляха, прикривайки спасяването им. А първата талига вече излиташе през страничната порта...

Йоан откри огън към решетката. После закрещя: — Давай, давай... Не ме чакайте... Давай...

Не беше за първи път. Беше попадал и в по-страшни ситуации. И оцелявал...

Сега — по вече избрания път. През мазето, през прозорците, излиза от другата страна, там го чака отдавна завързаният в бараката кон...

Чу шум отдире си...

И, още необърнал се, усети как в главата му натежава основната мисъл от Евангелието му: „С храна си живял...“ —

Видя само грамадната маймуна, зърна падащия боздуган и... „... на храна ще станеш...“

Предоставено от автора: Георги Коновски
Корица: Деян Костадинов

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.